HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera întâi)

17 mai 2013 *

„Concurență — Înțelegeri — Piața europeană a conductelor marine — Decizie prin care se constată o încălcare a articolului 81 CE și a articolului 53 din Acordul privind SEE — Stabilirea prețurilor, împărțirea pieței și schimburi de informații sensibile din punct de vedere comercial — Imputabilitatea comportamentului ilicit — Amenzi — Orientările din 2006 privind calcularea amenzilor — Încredere legitimă — Plafon de 10 % — Circumstanțe atenuante — Cooperare”

În cauza T-146/09,

Parker ITR Srl, cu sediul în Veniano (Italia),

Parker-Hannifin Corp., cu sediul în Mayfield Heights, Ohio (Statele Unite), reprezentată de B. Amory, de F. Marchini Càmia și de F. Amato, avocați,

reclamante,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată inițial de N. Khan, de V. Bottka și de S. Noë și ulterior de V. Bottka, de S. Noë și de R. Sauer, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect, cu titlu principal, o cerere de anulare în parte a Deciziei C(2009) 428 final a Comisiei din 28 ianuarie 2009 privind o procedură de aplicare a articolului 81 [CE] și a articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/39406 – Conducte marine), în măsura în care această decizie privește reclamantele, și, în subsidiar, o cerere de anulare sau de reducere substanțială a amenzii care le-a fost aplicată prin decizia menționată,

TRIBUNALUL (Camera întâi),

compus din domnii J. Azizi, președinte, M. Prek și S. Frimodt Nielsen (raportor), judecători,

grefier: doamna J. Weychert, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 27 aprilie 2012,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: engleza.

Hotărâre

Situația de fapt

Sectorul conductelor marine de petrol și gaz

1 Conductele marine sunt utilizate pentru încărcarea țițeiului îndulcit sau prelucrat și a altor produse petroliere de la instalațiile din larg (de exemplu balize – în mod normal ancorate în larg, care servesc drept puncte de amaraj pentru petroliere – sau sisteme de producție, depozitare și descărcare plutitoare – care sunt sisteme de cisterne plutitoare utilizate pentru extracția țițeiului sau a gazului de pe o platformă învecinată, pentru prelucrarea și depozitarea acestuia până la transbordarea pe un petrolier) pe navecisternă și ulterior pentru descărcarea acestor produse de pe aceste nave în instalații din larg (spre exemplu balize) sau pe uscat.

2 Conductele marine sunt utilizate în larg, mai precis în apă sau în apropierea acesteia, - în timp ce țevile industriale sau terestre sunt utilizate pe uscat.

3 Fiecare instalație de conducte marine cuprinde, în funcție de nevoile specifice ale clienților, un anumit număr de țevi standard, de țevi speciale cu racorduri la ambele extremități și dispozitive auxiliare, cum ar fi valvele, un angrenaj terminal sau un echipament plutitor. În prezenta cauză, expresia „conducte marine” include aceste dispozitive auxiliare.

4 Conductele marine sunt utilizate de companiile petroliere, de fabricanții de balize, de terminalele portuare, de industria petrolieră și de guverne și sunt cumpărate fie pentru noi proiecte, fie pentru înlocuire.

5 În ceea ce privește noile proiecte, terminalele petroliere sau ceilalți utilizatori finali contractează în general cu o societate de inginerie (denumită și „constructor de material”, „constructor OEM” sau „producător de echipamente”) pentru a construi sau a monta noi instalații de distribuție petrolieră, cum ar fi sistemele de amaraj cu punct de amaraj unic sau sistemele de producție, depozitare și descărcare plutitoare. Pentru astfel de proiecte, producătorul de echipamente cumpără de la un producător o instalație completă de conducte maritime.

6 După instalarea acestor conducte marine, piesele separate trebuie înlocuite într-un termen cuprins între unu și șapte ani. Achizițiile de conducte maritime în vederea înlocuirii (cunoscute de asemenea sub denumirea „industria pieselor separate”) sunt efectuate adeseori direct de utilizatorii finali. În anumite cazuri, aceștia încheie totuși contracte de antrepriză și își centralizează achizițiile la filiale și întreprinderi externe. Vânzările în vederea înlocuirii reprezintă o cotă mai mare din piața mondială a conductelor maritime decât vânzările de noi produse.

7 Cererea de conducte maritime depinde în mare parte de evoluția sectorului petrolier și în special de exploatarea țițeiului în zonele îndepărtate de locul de consum. Cererea s-a extins cu timpul. Aceasta este ciclică și, într-o anumită măsură, este legată de evoluția prețului țițeiului. Cererea a început să fie importantă la sfârșitul anilor ’60 și a crescut la începutul anilor ’70, în special în regiunile producătoare de petrol din Golful Persic, Marea Nordului și Africa de Nord. În anii ’80, cererea din partea întreprinderilor petroliere naționale în curs de dezvoltare din America de Sud a crescut. La sfârșitul anilor ’90, cererea s-a deplasat către Africa de Vest.

8 Conductele marine sunt fabricate de întreprinderi cunoscute pentru fabricarea pneurilor și a cauciucurilor sau de una dintre „spin-off” ale acestora. Sunt produse la cerere, în conformitate cu nevoile clienților. Întrucât cererea de conducte marine este foarte dispersată pe plan geografic,

majoritatea producătorilor de conducte marine recurg la un număr semnificativ de agenți, care, pe piețe specifice, furnizează servicii generale de marketing și propun produsele lor în cadrul licitațiilor publicate.

9 Conductele marine sunt comercializate în întreaga lume, iar principalii producători sunt activi la nivel internațional. Cerințele normative aplicabile conductelor marine nu sunt fundamental diferite de la o țară la alta și, deși cerințele tehnice diferă în funcție de mediu și de condițiile de utilizare, aceasta nu se consideră totuși a fi un obstacol în calea vânzării de conducte marine în întreaga lume.

10 În sfârșit, în perioada examinată în decizia atacată, participanții la înțelegere au vândut conducte marine produse în Japonia, în Regatul Unit, în Italia și în Franța unor utilizatori finali și unor producători de echipamente stabiliți în diferite țări ale Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European (SEE). Dacă majoritatea sistemelor de conducte marine au ca destinație finală regiuni din afara Europei, unii dintre principalii producători mondiali de echipamente se află, în schimb, în diferite țări ale Uniunii și ale SEE.

Prezentarea reclamantelor

11 Una dintre cele două reclamante, Parker-Hannifin Corp., își desfășoară activitatea în sectorul fabricării de sisteme și de tehnologii de mișcare și control, oferind soluții în domeniul mecanicii fine pentru o gamă largă de piețe comerciale, mobile, industriale și aeronautice.

12 Parker-Hannifin este împărțită în opt grupuri: aerospațial, sisteme hidraulice, filtrare, controale climatice și industriale, conectori pentru fluide, racorduri etanșe, racorduri de instrumentare și de automatizare/pneumatice. Grupul conectorilor pentru fluide este împărțit în patru regiuni geografice (America de Nord, America de Sud, Uniunea și Asia). În Uniune, grupul conectorilor pentru fluide are patru divizii și o unitate operațională. Produsele acestei unități operaționale sunt vândute pe piața mondială a petrolului și gazelor marine.

13 Parker-Hannifin este societatea-mamă a Parker-Hannifin International Corp. Aceasta din urmă este, la rândul ei, societatea-mamă a Parker Italy Holding LLC. Parker Italy Holding LLC deține Parker Italy Holding Srl, societatea-mamă a celeilalte reclamante, Parker ITR Srl.

14 Cifra de afaceri consolidată la scară mondială realizată de Parker-Hannifin pentru toate produsele în cursul exercițiului financiar 2006 a atins 7 410 milioane de euro.

15 Parker ITR produce și comercializează țevi industriale și hidraulice, conducte marine de petrol și gaze, precum și componente tehnice. Cifra sa de afaceri era în anul 2006 de [*confidențial*] [1] de euro. Parker ITR este stabilită în Veniano (Italia).

16 Sectorul conductelor marine de petrol și gaze al Parker ITR a fost creat în anul 1966 de Pirelli Treg SpA, o societate care aparținea grupului Pirelli.

17 În decembrie 1990, activitățile Pirelli Treg din sectorul conductelor marine au fost preluate de ITR SpA, o societate rezultată din fuziunea dintre Pirelli Treg și Itala, altă filială a grupului Pirelli. În anul 1993, ITR a fost cumpărată de Saiag SpA.

18 După ce a început negocierile cu Parker-Hannifin cu privire la o eventuală vânzare a activității sale de conducte marine în special, ITR a înființat o filială, ITR Rubber Srl, la 27 iunie 2001.

1 — Date confidențiale necomunicate.

19 Este necesar să se precizeze în această privință în primul rând că, la 5 decembrie 2001, Parker-Hannifin Holding, o filială nou înființată în cadrul grupului Parker în scopul de a cumpăra sectorul țevilor din cauciuc al ITR, și ITR au încheiat un contract potrivit căruia Parker-Hannifin Holding a dobândit 100 % din acțiunile ITR Rubber.

20 În al doilea rând, dispozițiile literei (e) a preambulului contractului precizează că transferul sectorului țevilor din cauciuc de ITR către ITR Rubber se va efectua la cererea Parker-Hannifin Holding.

21 În al treilea rând, articolul 3.1.3 din contract prevede că „obligația [Parker-Hannifin Holding] depinde [...] de realizarea transferului de [ITR]”. Aceasta din urmă „va informa permanent [Parker-Hannifin Holding] cu privire la derularea procedurii de transfer și [...] se va pune de acord cu [aceasta] în privința tuturor modificărilor importante ale transferului [...] care [vor rezulta] a fi necesare sau [vor fi] considerate oportune”.

22 În al patrulea rând, articolul 7.1.2 din contract precizează că ITR Rubber, care a fost înființată „[...] în vederea transferului și înainte de data” acestuia, „nu a făcut comerț, nu a depus bilanțul, și nici nu a desfășurat altă activitate decât cele care erau necesare pentru ca transferul să fie realizat în totalitate și, de la data transferului, a urmat cursul normal al afacerilor și nu a desfășurat nicio altă activitate”.

23 La 19 decembrie 2001, ITR a transferat sectorul său de țevi din cauciuc, inclusiv sectorul de conducte marine, către ITR Rubber.

24 Transferul și-a produs efectele la 1 ianuarie 2002.

25 La 31 ianuarie 2002, ITR Rubber a fost cumpărată de Parker-Hannifin Holding și, câteva luni mai târziu, a fost denumită Parker ITR.

26 Parker-Hannifin Holding, ulterior Parker Italy Holding Srl, dețin 100 % din cotele Parker ITR.

Procedura administrativă

27 În timp ce Ministerul Justiției din Statele Unite și autoritățile de concurență din Japonia și din Regatul Unit au inițiat o investigație pentru fapte similare, [*confidențial*], invocând programul de clemență prevăzut de Comunicarea Comisiei privind imunitatea la amenzi și reducerea cuantumului amenzilor în cauzele referitoare la înțelegeri (JO 2006, C 298, p. 17, Ediție specială, 08/vol. 5, p. 3) (denumită în continuare „Comunicarea privind cooperarea”), a introdus la Comisia Comunităților Europene, la 20 decembrie 2006, o cerere de imunitate prin care a denunțat existența unei înțelegeri pe piața conductelor marine.

28 În consecință, Comisia a inițiat o investigare pentru încălcarea articolului 81 CE și a articolului 53 din Acordul privind SEE și, la 2 mai 2007, a efectuat o serie de inspecții la Parker ITR, la alți producători vizați, precum și la [*confidențial*] și la domnul W.

29 Manuli Rubber Industries, Parker ITR și Bridgestone au formulat o cerere de clemență la Comisie la 4 mai, la 17 iulie și, respectiv, la 7 decembrie 2007.

30 La 28 aprilie 2008, Comisia a adoptat o comunicare privind obiecțiunile pe care a notificat-o diferitelor societăți în cauză între 29 aprilie și 1 mai 2008.

31 Toate societățile au răspuns la comunicarea privind obiecțiunile în termenele stabilite și au solicitat, cu excepția [*confidențial*]/DOM, a ContiTech AG și a Continental AG, să fie ascultate în cadrul unei audieri care a avut loc la 23 iulie 2008.

Decizia atacată

32 La 28 ianuarie 2009, Comisia a adoptat Decizia C(2009) 428 final privind o procedură de aplicare a articolului 81 [CE] și a articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/39406 – Conducte marine) (denumită în continuare „decizia atacată”). Din decizia atacată rezultă în esență că:

— aceasta a fost adresată către 11 societăți, printre care și reclamantele;

— societățile vizate de aceasta au participat, în modalități uneori diferite, la o încălcare unică și complexă, care a avut ca obiect alocarea licitațiilor, stabilirea prețurilor, stabilirea cotelor, stabilirea condițiilor de vânzare, împărțirea piețelor geografice și schimbul de informații sensibile cu privire la prețuri, volume de vânzări și licitații;

— înțelegerea a început cel târziu la 1 aprilie 1986 (deși s-ar părea că datează de la începutul anilor ’70) și s-a terminat la 2 mai 2007;

— între 13 mai 1997 și 11 iunie 1999, activitatea înțelegerii a fost limitată, iar între membrii acesteia au avut loc fricțiuni; totuși, potrivit Comisiei, aceasta nu ar fi determinat o adevărată întrerupere a încălcării; astfel, structura organizată a înțelegerii a fost restabilită complet începând din iunie 1999 potrivit acelorași modalități și cu aceiași participanți (cu excepția Manuli, care a revenit pe deplin în cadrul înțelegerii în anul următor); în consecință, ar trebui să se considere că producătorii au comis o încălcare unică și continuă între 1 aprilie 1986 și 2 mai 2007 sau, cel puțin, dacă s-ar considera totuși că a existat o întrerupere, o încălcare unică și repetată; totuși, la calculul amenzii nu se ține seama de perioada intermediară, având în vedere numărul limitat de probe privind încălcarea pentru această perioadă.

— s-a reținut răspunderea reclamantelor pentru perioadele următoare:

  — Parker ITR: de la 1 aprilie 1986 la 2 mai 2007;

  — Parker-Hannifin: de la 31 ianuarie 2002 la 2 mai 2007.

— aplicându-se criteriile prevăzute de Orientările privind calcularea amenzilor aplicate în temeiul articolului 23 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 (JO 2006, C 210, p. 2, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 264, denumite în continuare „orientările”), cuantumul de bază al amenzii care trebuie aplicată fiecăreia dintre societăți a fost stabilit după cum urmează:

  — Comisia s-a întemeiat pe media vânzărilor anuale mondiale ale fiecăreia dintre societăți în perioada 2004-2006, cu excepția Yokohama Rubber, pentru care a reținut perioada 2003-2005; în această privință, Comisia a reținut vânzările facturate cumpărătorilor stabiliți în SEE;

  — a stabilit vânzările relevante ale fiecăreia dintre ele prin aplicarea cotei lor de piață mondiale la vânzările totale în cadrul SEE, în conformitate cu punctul 18 din orientări;

  — a reținut 25 % din această din urmă valoare (în loc de maximum 30 % prevăzut de orientări) în considerarea gravității încălcării;

  — a înmulțit valoarea astfel obținută cu numărul de ani de participare a fiecărei societăți la încălcare;

  — în conformitate cu punctul 25 din orientări, a reținut, în sfârșit, o sumă suplimentară egală cu 25 % din vânzările relevante în scop disuasiv;

— Comisia a reținut, în continuare, circumstanțe agravante împotriva Parker ITR și a altei societăți și a respins toate circumstanțele atenuante în ceea ce privește ceilalți membri ai înțelegerii;

— în sfârșit, în temeiul Comunicării privind cooperarea, Comisia a redus amenda aplicată celor două societăți, dar a respins cererile de reducere formulate de Parker ITR și de altă societate.

33 În ceea ce privește Parker ITR, Comisia a considerat că valoarea vânzărilor se ridica la [*confidențial*] euro pe baza unei cote din piața mondială de [*confidențial*] %, că Parker ITR participase la înțelegere timp de 19 ani și 5 zile, ceea ce determină un coeficient de multiplicare de 19, iar Parker-Hannifin timp de 5 ani, 3 luni și 3 zile, ceea ce determină un coeficient de multiplicare de 5,5, și, în aplicarea diferitor factori precizați la punctul anterior, a stabilit cuantumul de bază al amenzii la 19 700 000 de euro în ceea ce privește Parker ITR și la 6 400 000 de euro în ceea ce privește Parker-Hannifin.

34 Având în vedere circumstanțele agravante reținute împotriva Parker ITR și a Parker-Hannifin, amenda a fost majorată la 25 610 000 de euro pentru prima, din care cea de a doua este răspunzătoare în solidar pentru un cuantum de 8 320 000 de euro.

Procedura și concluziile părților

35 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 9 aprilie 2009, reclamantele au introdus prezenta acțiune.

36 Întrucât un membru al Camerei întâi a fost împiedicat să facă parte din complet, președintele Tribunalului, în aplicarea articolului 32 alineatul (3) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, a desemnat un alt judecător pentru a completa camera.

37 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera întâi) a decis deschiderea procedurii orale și, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 64 din Regulamentul de procedură, a invitat părțile să prezinte anumite documente și le-a adresat întrebări în scris. Părțile au dat curs acestei cereri.

38 Prin scrisoarea din 12 martie 2012, reclamantele au formulat o cerere de măsuri de organizare a procedurii, având ca obiect depunerea unor noi documente.

39 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările orale adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 27 aprilie 2012.

40 Cu această ocazie, reclamantele au renunțat la cererea de măsuri de organizare a procedurii.

41 Reclamantele solicită Tribunalului:

— anularea deciziei atacate în măsura în care declară Parker ITR răspunzătoare de la 1 aprilie 1986 la 9 iunie 2006 și Parker-Hannifin răspunzătoare de la 31 ianuarie 2002 la 9 iunie 2006;

— reducerea substanțială a amenzii aplicate reclamantelor;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

42 Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii;

— obligarea reclamantelor la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

Cu privire la concluziile în anulare

43 Reclamantele invocă nouă motive în susținerea acțiunii.

44 În cadrul primului motiv, reclamantele arată că, atribuind în mod eronat răspunderea încălcării Parker ITR pentru perioada anterioară datei de 1 ianuarie 2002, Comisia a încălcat principiul răspunderii personale, a comis un abuz de procedură, a încălcat principiul nediscriminării și nu și-a îndeplinit obligația de motivare.

45 Cel de al doilea motiv este întemeiat pe imputarea eronată în sarcina reclamantelor a răspunderii pentru încălcarea legată de comportamentul ilicit al domnului P., care conducea sectorul de conducte marine în cadrul întreprinderii.

46 Prin intermediul celui de al treilea motiv, reclamantele susțin că în mod greșit s-a considerat că Parker-Hannifin este răspunzătoare în solidar pentru încălcare împreună cu Parker ITR.

47 Al patrulea motiv este întemeiat pe faptul că aplicarea unei amenzi Parker ITR pentru perioada anterioară datei de 11 iunie 1999 încalcă articolul 25 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 [CE] și 82 [CE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167), precum și principiul nediscriminării și este nemotivată.

48 În cadrul celui de al cincilea motiv, reclamantele susțin că amenda a fost majorată în mod greșit pentru motivul că Parker ITR a avut un rol de conducător.

49 Al șaselea motiv este întemeiat pe o încălcare a principiului răspunderii individuale și a obligației de motivare în ceea ce privește majorarea amenzii aplicate Parker-Hannifin în considerarea rolului de conducător reținut în privința Parker ITR.

50 Prin intermediul celui de al șaptelea motiv, reclamantele susțin că s-a încălcat principiul protecției încrederii legitime prin aplicarea unei metode eronate pentru a calcula valoarea vânzărilor în scopul stabilirii amenzii.

51 Al optulea motiv este întemeiat pe încălcarea articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, a principiului răspunderii personale și a obligației de motivare la calculul pragului de 10 % din cifra de afaceri.

52 În sfârșit, al nouălea motiv este întemeiat pe încălcarea principiului protecției încrederii legitime și a obligației de motivare, prin refuzul Comisiei de a aplica o reducere a amenzii în temeiul cooperării.

53 Trebuie analizate în mod succesiv primul, al patrulea, al cincilea, al șaselea, al doilea, al treilea, al șaptelea, al optulea și al nouălea motiv.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe stabilirea eronată a răspunderii încălcării în sarcina Parker ITR pentru perioada anterioară datei de 1 ianuarie 2002

Decizia atacată

54 Din considerentele (327)-(329) și (366)-(373) ale deciziei atacate rezultă în esență că, în opinia Comisiei, în aplicarea principiului continuității economice, trebuia să se rețină răspunderea Parker ITR, fostă ITR Rubber, pentru întreaga încălcare comisă începând din anul 1986, în urma restructurării interne intervenite în cadrul grupului Saiag și a transferului sectorului de țevi din cauciuc al ITR către ITR Rubber și ulterior a cesionării acestei filiale către Parker-Hannifin, și să se înlăture argumentul invocat de aceasta în cursul procedurii administrative referitor la principiul răspunderii personale.

55 Comisia a precizat de asemenea că faptul că, eventual, nu s-a întemeiat în același mod pe jurisprudență în cadrul altei cauze referitoare tot la reorganizarea internă a unui grup este irelevant și nu o împiedica să găsească o soluție diferită în cauză, ținând seama de un ansamblu de elemente diferite.

Argumentele părților

56 Primul motiv invocat de reclamante prezintă trei aspecte.

57 Reclamantele arată în esență, în susținerea primului aspect al motivului lor, că Parker ITR nu poate fi considerată răspunzătoare pentru perioada anterioară datei de 1 ianuarie 2002, în măsura în care, în opinia acestora, din jurisprudență rezultă că revine persoanei juridice care conducea întreprinderea în cauză la momentul comiterii încălcării să fie răspunzătoare pentru aceasta, chiar dacă, la momentul adoptării deciziei prin care se constată încălcarea, exploatarea întreprinderii a fost plasată sub răspunderea unei alte persoane. Or, Parker ITR nu ar fi devenit proprietara activelor care au contribuit la încălcare decât începând de la 31 ianuarie 2002.

58 În opinia reclamantelor, Comisia a comis o eroare atunci când a considerat transferul activelor ITR către ITR Rubber drept un tip de restructurare internă a întreprinderii care justifică aplicarea teoriei succesiunii economice și, prin urmare, o derogare de la principiul răspunderii personale.

59 Reclamantele precizează că jurisprudența recentă confirmă că, în caz de transfer al activelor în cadrul unui grup, teoria succesiunii economice se poate aplica numai dacă legăturile structurale dintre entitatea cesionară și entitatea cedentă continuă să existe la momentul adoptării deciziei prin care se constată încălcarea de către Comisie.

60 Or, în opinia reclamantelor, între momentul înființării sale, 27 iunie 2001, și 1 ianuarie 2002, ITR Rubber nu a desfășurat nicio activitate economică. Era vorba despre un vehicul creat numai pentru a realiza transferul sectorului cauciucului către Parker-Hannifin. În opinia lor, acest obiect apare în mod clar la articolul 7.1.2. din convenția semnată între ITR și Parker-Hannifin.

61 Al doilea aspect al primului motiv este întemeiat pe un abuz de procedură.

62 Reclamantele susțin în esență că Parker ITR a fost declarată răspunzătoare de către Comisie pentru perioada anterioară datei de 1 ianuarie 2002 numai în scopul eludării articolului 25 din Regulamentul nr. 1/2003, care prevede termene de prescripție a căror aplicare ar fi împiedicat sancționarea ITR și a Pirelli, ceea ce, prin urmare, ar constitui un abuz de procedură.

63 Al treilea aspect al primului motiv este întemeiat pe o încălcare a principiului nediscriminării și a obligației de motivare.

64 În susținerea argumentelor lor, reclamantele arată în esență că, în comunicarea privind obiecțiunile, Comisia a aplicat teoria continuității economice în același mod în ceea ce le privește și în ceea ce privește Dunlop Oil & Marine Ltd, care se afla într-o situație foarte similară. Cu toate acestea, în decizia atacată, Comisia a renunțat la teoria continuității economice în ceea ce privește Dunlop Oil & Marine Ltd, dar nu și în ceea ce le privește, și aceasta fără nici cea mai mică explicație, deși în ambele cazuri cumpărătorul dobândise activele vânzătorului, și anume activitățile referitoare la conductele marine.

65 În plus, reclamantele arată că, sancționându-le pentru perioada anterioară datei de 1 ianuarie 2002, în primul rând, Comisia s-a îndepărtat de practica sa anterioară fără să furnizeze o explicație logică în această privință, în al doilea rând, a omis să răspundă la argumentele pe care acestea le invocaseră drept răspuns la comunicarea privind obiecțiunile și, în al treilea rând, nu a explicat diferența de tratament dintre ele și Dunlop Oil & Marine Ltd.

66 Comisia contestă această argumentație.

67 În primul rând, Comisia susține în esență că în prezenta cauză nu era necesar să se aplice principiul răspunderii individuale, în măsura în care a avut loc o succesiune economică în cadrul aceluiași grup [considerentele (370)-(373) ale deciziei atacate]. În opinia Comisiei, jurisprudența distinge consecințele unui transfer de active de cele ale unui transfer de entități juridice, prevăzând că, în cazul în care sunt cedate numai activele implicate în încălcare, răspunderea urmează aceste active numai în cazul excepțional în care persoana juridică ce deținea aceste active a încetat să existe din punct de vedere juridic sau a încetat orice activitate economică. În schimb, în cazul în care o entitate juridică răspunzătoare pentru comportamentul ilicit ar fi vândută, această entitate ar continua să fie răspunzătoare pentru încălcările sale din trecut (Hotărârea Curții din 16 noiembrie 2000, Cascades/Comisia, C-279/98 P, Rec., p. I-9693).

68 În opinia Comisiei, din jurisprudență (Hotărârea Curții din 11 decembrie 2007, ETI și alții, C-280/06, Rep., p. I-10893) mai rezultă că o succesiune economică depinde de circumstanțele existente la momentul transferului de active și că respectiva succesiune economică nu este afectată de vânzarea ulterioară a unei filiale către o nouă întreprindere. Consecințele pe planul răspunderii ale acestei vânzări ulterioare a filialei ar fi guvernate de jurisprudența privind dizolvarea întreprinderii. În opinia Comisiei, consecința dezmembrării unei întreprinderi răspunzătoare pentru o încălcare nu este dispariția răspunderii diferitelor entități juridice care constituiau anterior unitatea economică. Dimpotrivă, aceste entități ar mai putea fi considerate răspunzătoare în solidar, deși unele dintre ele fac parte dintr-un nou grup la momentul adoptării deciziei prin care s-a constatat încălcarea.

69 În prezenta cauză, potrivit Comisiei, simplul transfer al activelor ITR către ITR Rubber, societăți între care, astfel cum în orice caz s-a stabilit, existau legături structurale și economice atunci când făceau ambele parte din grupul Saiag, este relevant în ceea ce privește criteriul continuității economice, răspunderea deplină și completă a ITR fiind transferată filialei sale, ITR Rubber, inclusiv pentru perioada anterioară înființării acesteia.

70 În continuare, această răspundere ar ține de persoana juridică a ITR Rubber și, atunci când această persoană a devenit Parker ITR după transferul său către Parker-Hannifin, ea ar fi continuat să fie răspunzătoare pentru trecutul ilicit al fostei societăți-mamă a ITR Rubber, în aplicarea jurisprudenței potrivit căreia o entitate juridică poate fi considerată răspunzătoare pentru încălcarea comisă de întreprinderea din care făcea parte.

71 Comisia precizează că în ceea ce privește vânzarea ITR Rubber către Parker-Hannifin nu poate fi vorba despre o vânzare de active către o întreprindere neafiliată, întrucât vânzarea nu privea numai active, ci și o entitate juridică existentă, care aducea odată cu ea propria răspundere.

72 Astfel, vânzarea activelor în litigiu în cadrul grupului Saiag, de ITR către ITR Rubber, și vânzarea ulterioară a acesteia din urmă unui nou grup, și anume grupul Parker-Hannifin, ar trebui considerate evenimente distincte, întrucât vânzarea ITR Rubber nu poate demonta succesiunea economică anterioară.

73 În plus, potrivit Comisiei, singurul moment potrivit pentru a aprecia situația de fapt și pentru a determina dacă a avut loc un transfer de active în cadrul unui grup sau între întreprinderi independente este momentul transferului în sine. Data adoptării deciziei prin care s-a constatat încălcarea ar fi relevantă numai pentru a stabili dacă o societate răspunzătoare pentru încălcare a fost dizolvată după această dată.

74 Comisia consideră, pe de altă parte, că întinderea perioadei în care subzistă legături structurale după succesiunea economică este lipsită de relevanță în vederea constatării acesteia; astfel filiala vândută poate fi încă considerată răspunzătoare în solidar pentru încălcare împreună cu entitățile rămase din unitatea sa economică anterioară pentru perioada încălcării până la vânzarea filialei.

75 Pe de altă parte, Comisia nu este de acord cu analiza făcută de reclamante Hotărârii Tribunalului din 30 septembrie 2009, Hoechst/Comisia (T-161/05, Rec., p. II-3555), și consideră în esență, că faptele nu sunt comparabile cu cele din prezenta cauză.

76 Comisia susține în plus că ITR Rubber a fost înființată și era deținută în proporție de 100 % de societatea-mamă a acesteia, și anume ITR, și societatea care controlează grupul Saiag până la vânzarea sa către Parker-Hannifin. În opinia Comisiei, faptul că timp de șase luni (de la 27 iunie 2001 până la 1 ianuarie 2002) ITR Rubber nu ar fi avut decât o activitate economică redusă confirmă constatarea că această filială a îndeplinit rolul economic pe care i-l atribuise societatea sa mamă și că nu putea acționa în mod autonom, fără ca această apreciere să fie repusă în discuție de ceea s-a putut întâmpla între 1 ianuarie 2002, data la care și-a produs efectele transferul activelor ITR către ITR Rubber, și 31 ianuarie 2002, data la care toate acțiunile ITR Rubber au fost dobândite de Parker-Hannifin.

77 Comisia precizează în această privință că interdicția contractuală impusă ITR de a exercita o influență asupra ITR Rubber se aplica în urma transferului de active, începând de la 1 ianuarie 2002, și că aceasta înseamnă că acordul care consacra vânzarea nu putea exclude existența unei unități economice în momentul transferului.

78 În sfârșit, Comisia arată că transferurile din cadrul unui grup de societăți au loc în mod normal între mai multe entități juridice controlate de o singură societate-mamă, iar în acest caz aceasta din urmă este cea în general considerată răspunzătoare dacă a exercitat o influență decisivă asupra filialelor sale. În opinia Comisiei, o succesiune economică în cadrul unui grup îi permite astfel să urmărească filiala care este succesorul economic, chiar dacă filiala respectivă nu mai este controlată de fosta societate-mamă. Această posibilitate este utilă, în opinia sa, în vederea aplicării dreptului concurenței, atunci când fosta societate-mamă nu mai există sau nu poate fi urmărită pentru alte motive, cum ar fi faptul că, în speță, încălcarea s-a prescris în ceea ce privește ITR și Saiag.

79 În al doilea rând, Comisia consideră că jurisprudența îi recunoaște o marjă de apreciere care îi permite să aleagă persoana căreia îi adresează decizia sa prin care s-a constatat încălcarea atât în cazul succesiunii economice, cât și, mai general, în ceea ce privește societățile-mamă și filialele acestora; în consecință, Comisia putea decide să adreseze decizia atacată numai succesorului economic, și anume Parker ITR, iar nu predecesorului care încă mai exista, și anume ITR și/sau Saiag.

80 Drept răspuns la cel de al doilea aspect al primului motiv, Comisia contestă afirmațiile reclamantelor potrivit cărora ea ar fi comis un abuz de procedură. Comisia precizează că, deși unul dintre motivele pentru care a adresat decizia atacată și către Parker ITR a fost că orice sancțiune împotriva ITR sau a Saiag ar fi prescrisă, această abordare este justificată întrucât, în opinia sa, aceleași active și chiar aceeași întreprindere au contribuit la încălcare.

81 În ceea ce privește cel de al treilea aspect al primului motiv, Comisia susține în esență că, în ceea ce privește Dunlop Oil & Marine Ltd, comunicarea privind obiecțiunile ar fi fost întemeiată pe fapte inexacte. Astfel, în opinia Comisiei, Unipoly Ltd, noul proprietar al activelor vizate de încălcare, este cea care a înființat Dunlop Oil & Marine Ltd, iar nu vânzătorul acestor active, [*confidențial*], ceea ce ar deosebi situația acestei întreprinderi de cea a reclamantelor, pentru care în realitate a avut loc o vânzare a unei entități juridice, iar nu numai o vânzare de active.

82 În ceea ce privește critica întemeiată pe încălcarea obligației de motivare, Comisia consideră, în esență, că este vorba despre o simplă reformulare a celorlalte critici invocate în susținerea acestui motiv.

Aprecierea Tribunalului

83 Trebuie amintit că dreptul concurenței al Uniunii vizează activitățile întreprinderilor (Hotărârea Curții din 7 ianuarie 2004, Aalborg Portland și alții/Comisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, Rec., p. I-123, punctul 59).

84 Noțiunea de întreprindere, plasată în contextul dreptului concurenței, trebuie să fie înțeleasă în sensul că desemnează o unitate economică – mai precis o organizație unitară de elemente personale, materiale și imateriale care urmărește în mod durabil un scop economic determinat –, chiar dacă din punct de vedere juridic această unitate economică este constituită din mai multe persoane fizice sau juridice (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 12 iulie 1984, Hydrotherm, 170/83, Rec., p. 2999, punctul 11, Hotărârea Tribunalului din 11 decembrie 2003, Minoan Lines/Comisia, T-66/99, Rec., p. II-5515, punctul 122, și Hotărârea Tribunalului din 15 septembrie 2005, DaimlerChrysler/Comisia, T-325/01, Rec., p. II-3319, punctul 85).

85 Pe de altă parte, în temeiul principiului răspunderii personale, o faptă sancționabilă nu poate fi imputată decât autorului acesteia. În plus, în conformitate cu principiul caracterului personal al pedepselor, o pedeapsă nu poate fi suportată de o altă persoană decât cea vinovată. Aceste principii care constituie garanții fundamentale ce decurg din dreptul represiv se opun, în consecință, angajării răspunderii unei persoane fizice sau a unei persoane juridice care nu a fost autorul unei încălcări (a se vedea în acest sens Concluziile avocatului general Cosmas prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Curții din 8 iulie 1999, Comisia/Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Rec., p. I-4130, punctul 74, Concluziile avocatului general Colomer prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 83 de mai sus, Rec., p. I-133, punctele 63 și 64, punctul 181 din Concluziile avocatului general Bot prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Curții din 29 martie 2011, ArcelorMittal Luxemburg/Comisia și Comisia/ArcelorMittal Luxemburg și alții (C-201/09 P și C-216/09 P, Rep., p. I-2239) și punctul 162 din Concluziile avocatului general Bot prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Curții din 29 martie 2011, ThyssenKrupp Nirosta/Comisia (C-352/09 P, Rep., p. I-2359).

86 Urmând o jurisprudență constantă, aceste principii se aplică dreptului concurenței al Uniunii. Curtea consideră astfel că, având în vedere natura încălcării în cauză, precum și natura și gradul de severitate al sancțiunilor aferente, răspunderea pentru comiterea unei încălcări a normelor concurenței are un caracter personal (Hotărârea Comisia/Anic Partecipazioni, punctul 85 de mai sus, punctul 78, și Hotărârea din 10 septembrie 2009, Akzo Nobel și alții/Comisia, C-97/08 P, Rep., p. I-8237, punctul 77).

87 Răspunderea pentru încălcare revine, în consecință, persoanei fizice sau juridice care conducea întreprinderea în cauză la momentul comiterii acesteia, chiar dacă, la momentul adoptării deciziei de constatare a încălcării, exploatarea întreprinderii nu mai este plasată sub răspunderea sa (a se vedea Hotărârea ThyssenKrupp Nirosta/Comisia, punctul 85 de mai sus, punctul 143 și jurisprudența citată).

88 Astfel, rezultă din jurisprudența Curții că răspunderea pentru comportamentul ilicit al întreprinderii – sau al entităților care o alcătuiesc – urmează persoana fizică sau juridică ce conducea întreprinderea în cauză la momentul în care a fost comisă încălcarea, chiar dacă elementele materiale și umane care au concurat la comiterea încălcării au fost preluate după data comiterii încălcării de o terță persoană (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 16 noiembrie 2000, SCA Holding/Comisia, C-297/98 P, Rec., p. I-10101, punctele 25 și 27).

89 O persoană fizică sau juridică care nu este autorul încălcării poate fi totuși sancționată pentru aceasta atunci când persoana fizică sau juridică care a comis încălcarea a încetat să existe din punct de vedere juridic sau economic (a se vedea în acest sens Hotărârea ETI și alții, punctul 68 de mai sus, punctul 40, și Hotărârea ThyssenKrupp Nirosta/Comisia, punctul 85 de mai sus, punctul 144), pentru a se evita ca o întreprindere să poată eluda sancțiuni prin simplul fapt că identitatea sa a fost modificată ca urmare a restructurărilor, cesiunilor sau a altor schimbări juridice sau organizatorice (a se vedea în acest sens Hotărârea ETI și alții, punctul 68 de mai sus, punctul 41 și jurisprudența citată). Este vorba despre criteriul continuității economice.

90 Astfel, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că schimbarea formei juridice și a denumirii unei întreprinderi nu are ca efect crearea unei noi întreprinderi exonerate de răspunderea pentru comportamentele anticoncurențiale ale entității precedente în cazul în care, din punct de vedere economic, există o identitate între cele două întreprinderi (Hotărârea Curții din 28 martie 1984, Compagnie royale asturienne des mines și Rheinzink/Comisia, 29/83 și 30/83, Rec., p. 1679, Hotărârea Curții Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 83 de mai sus, punctele 356-359, și Hotărârea Curții ETI și alții, punctul 68 de mai sus, punctul 42).

91 În plus, faptul că o persoană juridică continuă să existe ca entitate juridică nu exclude, în raport cu dreptul concurenței al Uniunii, posibilitatea transferului unei părți din activitățile acestei persoane juridice către o altă persoană, care devine răspunzătoare pentru fapte comise de prima (Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 83 de mai sus, punctele 356-359, și Hotărârea ETI și alții, punctul 68 de mai sus, punctul 48, Hotărârea Tribunalului din 27 septembrie 2006, Jungbunzlauer/Comisia, T-43/02, Rec., p. II-3435, punctul 132).

92 Astfel, o asemenea punere în aplicare a sancțiunii este admisibilă atunci când aceste persoane juridice au fost sub controlul aceleiași persoane și, având în vedere legăturile strânse care le unesc pe plan economic și organizațional, au aplicat în esență aceleași instrucțiuni comerciale (Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 83 de mai sus, punctele 356-359, și Hotărârea ETI și alții, punctul 68 de mai sus, punctul 49).

93 În schimb, Curtea a statuat că nu poate exista continuitate economică decât în cazul în care persoana juridică ce are răspunderea pentru exploatarea întreprinderii ar fi încetat să existe din punct de vedere juridic după comiterea încălcării, în cazul a două întreprinderi existente și operaționale dintre care una cedase o parte din activitățile sale celeilalte și între care nu existau legături structurale (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Anic Partecipazioni, punctul 85 de mai sus, punctul 145, și Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 83 de mai sus, punctul 359).

94 Astfel, criteriul continuității economice permite, în circumstanțe excepționale strict delimitate de jurisprudență, să se asigure efectivitatea principiului răspunderii personale a autorului încălcării și să se sancționeze o persoană juridică, desigur alta decât cea care a comis încălcarea respectivă, dar cu care are legături structurale.

95 Prin urmare, în aplicarea criteriului continuității economice, Comisia poate sancționa o altă persoană juridică decât cea care a comis încălcarea, în pofida oricărei construcții juridice care ar viza, în cadrul aceleiași întreprinderi, să împiedice în mod artificial sancționarea încălcărilor dreptului concurenței care ar fi fost comise de una sau mai multe dintre persoanele juridice care o alcătuiesc.

96 Noțiunea de continuitate economică nu are însă ca obiect să permită angajarea răspunderii pentru o încălcare a unei alte întreprinderi decât cea care, eventual prin intermediul persoanelor juridice care o alcătuiesc, a comis respectiva încălcare (a se vedea în acest sens Hotărârea ThyssenKrupp Nirosta/Comisia, punctul 85 de mai sus, punctul 145), cu condiția ca aceste două întreprinderi să aibă în sine legături structurale care le unesc pe plan economic și organizațional (a se vedea în acest sens Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 83 de mai sus, punctul 359, și Hotărârea ETI și alții, punctul 68 de mai sus, punctul 49) sau ca persoana juridică ce a comis încălcarea să fi fost cedată unui terț în condiții abuzive, mai precis în alte condiții decât condițiile pieței, în scopul sustragerii de la sancțiunile prevăzute de dreptul antitrust (Concluziile avocatului general Kokott prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea ETI și alții, punctul 68 de mai sus, Rec., p. I-10896, punctele 82 și 83).

97 În schimb, o întreprindere care în condițiile pieței a cedat persoana juridică ce a comis încălcarea unui terț cu care nu are nicio legătură structurală continuă să fie susceptibilă de a fi sancționată în aplicarea principiului răspunderii personale pentru perioada încălcării anterioară cesiunii, sub rezerva normelor referitoare la prescripție, și aceasta deși activitățile sale nu s-ar mai desfășura în sectorul comercial care a făcut obiectul încălcării respective.

98 Cu alte cuvinte, criteriul continuității economice nu are ca obiect, atunci când norme de drept precum cele care reglementează prescripția împiedică sancționarea unei întreprinderi pentru comiterea unei încălcări a dreptului concurenței sau atunci când întreprinderea care a cedat persoana juridică ce a comis încălcarea către un terț independent a încetat să existe, să permită să se investigheze și să se angajeze retroactiv răspunderea altei întreprinderi pentru faptele care ar fi fost comise de prima, cu condiția ca ele să aibă legături structurale care le unesc pe plan economic și organizațional (a se vedea în acest sens Concluziile avocatului general Colomer prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 85 de mai sus, punctul 72) sau ca cesiunea persoanei juridice care a comis încălcarea să fi avut loc în condiții abuzive (a se vedea punctul 96 de mai sus).

99 În această privință, este irelevant dacă este vorba despre un transfer de active sau despre transferul unei persoane juridice către această terță persoană și teza invocată de Comisie în acest sens trebuie înlăturată.

100 Astfel, s-a statuat că principiul răspunderii personale nu este repus în discuție de criteriul continuității economice în cazurile în care, precum în speță, o întreprindere a cesionat unui terț independent o parte din activitățile sale implicate în înțelegere prin transferul unei filiale înființate în vederea acestei cesiuni și nu există legături structurale între fostul operator și noul operator, ceea ce justifică sancționarea întreprinderii cedente pentru perioada încălcării anterioară cesiunii și a întreprinderii cesionare pentru perioada încălcării ulterioare acesteia (a se vedea în acest sens Hotărârea Hoechst/Comisia, punctul 75 de mai sus, punctele 28 și 61).

101 Rezultă de asemenea că, în aplicarea principiului răspunderii personale, persoana juridică cesionată, începând cu data creării sale, poate fi sancționată pentru perioada încălcării în care ea însăși a luat parte la aceasta (a se vedea în acest sens Hotărârea Hoechst/Comisia, punctul 75 de mai sus, punctele 28, 61, 66 și 67) în măsura în care, astfel, începând cu acest moment, este susceptibilă de a fi considerată răspunzătoare în mod individual pentru această încălcare (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 24 septembrie 2009, Erste Group Bank și alții/Comisia, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P și C-137/07 P, Rep, p. I-8681, punctele 81 și 82).

102 Trebuie adăugat că omisiunea de a constata existența unei încălcări comise de întreprinderea cedentă și, eventual, de a o sancționa este susceptibilă să prejudicieze eficacitatea sancțiunii în caz de încălcare repetată ulterioară.

103 În prezenta cauză, trebuie amintite mai întâi faptele următoare.

104 Pe de o parte, sectorul conductelor marine de petrol și de gaz care aparține în prezent Parker ITR a fost înființat în anul 1966 de Pirelli Treg, ale cărei activități au fost preluate în decembrie 1990 de ITR, care a fost dobândită de Saiag în anul 1993.

105 Pe de altă parte, Saiag a înființat o filială, ITR Rubber, la 27 iunie 2001, după ce a inițiat negocieri cu Parker-Hannifin cu privire la o eventuală vânzare a activității sale de conducte marine, căreia i-a transferat, la 19 decembrie 2001, sectorul său al țevilor din cauciuc, inclusiv sectorul conductelor marine.

106 Transferul sectorului țevilor din cauciuc către ITR Rubber și-a produs efectele la 1 ianuarie 2002 și, la 31 ianuarie 2002, filiala ITR Rubber – denumită câteva luni mai târziu Parker ITR – a fost dobândită de Parker-Hannifin.

107 Pe de altă parte, din considerentul (370) al deciziei atacate reiese că, între luna decembrie 1990 și 27 iunie 2001, data la care ITR Rubber a fost înființată de Saiag, ITR este cea care a participat la înțelegere și care a comis astfel încălcarea sancționată prin această decizie.

108 Pe de altă parte, nu se contestă că ITR a continuat să exercite activitatea referitoare la țevile din cauciuc a Saiag și în special activitatea referitoare la conductele marine, până în momentul transferului activelor sale către ITR Rubber, la 19 decembrie 2001, acest transfer producându-și efectele începând de la 1 ianuarie 2002.

109 În plus, nu se contestă că încălcarea a continuat de la 27 iunie până la 31 decembrie 2001.

110 În consecință, ITR a comis de asemenea încălcarea între 27 iunie 2001 și 31 decembrie 2001.

111 În aplicarea principiului răspunderii personale, Saiag și ITR ar fi trebuit să fie sancționate, așadar, pentru încălcarea comisă – cel puțin – între luna decembrie 1990 și 31 decembrie 2001.

112 Or, de asemenea, nu se contestă că ITR și Saiag nu au fost sancționate de Comisie, întrucât aceasta a considerat, potrivit precizărilor pe care le-a furnizat în această privință în cursul procedurii, că încălcarea se prescrisese în ceea ce le privește.

113 În plus, Comisia a precizat în ședință că, pentru acest motiv, pentru a sancționa încălcarea comisă de ITR între luna decembrie 1990 și luna decembrie 2001 și, înainte de aceasta, de Pirelli Treg între luna aprilie 1986 și luna decembrie 1990, a decis să stabilească răspunderea în sarcina Parker ITR, fostă ITR Rubber, pentru întreaga încălcare de-a lungul timpului. Comisia consideră astfel că ar fi posibil să recurgă la criteriul continuității economice într-un astfel de caz pentru a asigura efectivitatea sancțiunilor în dreptul concurenței.

114 În consecință, trebuie să se examineze dacă în prezenta cauză condițiile de aplicare a criteriului continuității economice erau întrunite, astfel cum pretinde Comisia.

115 Trebuie constatat că, pe de o parte, de la 27 iunie 2001 la 31 ianuarie 2002, ITR Rubber era o filială deținută 100 % de ITR și, pe de altă parte, transferul activelor referitoare la țevile din cauciuc către ITR Rubber nu și-a produs efectele decât din 1 ianuarie 2002, niciun element din dosarul Comisiei nedemonstrând că ITR Rubber a desfășurat vreo activitate și în special o activitate în legătură cu conductele marine anterior acestei date. Întrucât ITR a vândut ansamblul acțiunilor ITR Rubber către Parker-Hannifin, prin contractul încheiat la data de 5 decembrie 2001 și executat prin transferul ansamblului acțiunilor către cumpărător la 31 ianuarie 2002, nu se contestă că înființarea unei filiale pentru ramura de activitate referitoare la țevile din cauciuc realizată de ITR făcea parte în mod evident dintr-un obiectiv de vânzare a acțiunilor acestei filiale către o întreprindere terță (a se vedea în acest sens Hotărârea Hoechst/Comisia, punctul 75 de mai sus, punctul 60).

116 În aceste condiții, revenea persoanei juridice care conducea întreprinderea în cauză la momentul comiterii încălcării, mai precis ITR și societății sale mamă Saiag, să își asume răspunderea pentru aceasta, chiar dacă, la momentul adoptării deciziei de constatare a încălcării, desfășurarea activității referitoare la conductele marine fusese plasată sub răspunderea altei întreprinderi, în speță Parker-Hannifin. Astfel, principiul răspunderii personale nu poate fi repus în discuție prin invocarea principiului continuității economice în cazurile în care, precum în speță, o întreprindere implicată în înțelegere, mai precis Saiag și filiala sa ITR, a cesionat o parte din activitățile sale unui terț independent și nu există nicio legătură structurală între cedent și cesionar – mai precis, în prezenta cauză, între Saiag sau ITR și Parker-Hannifin.

117 În plus, trebuie subliniat că Comisia recunoaște că nu dispune de niciun indiciu care poate sugera că vânzarea ar fi avut loc în condiții abuzive care vizau să dea Saiag și ITR posibilitatea să eludeze răspunderea și este necesar să se arate că nu a invocat această teză în decizia atacată.

118 În consecință, Comisia trebuia să constate că Saiag și ITR erau răspunzătoare pentru încălcare până la 1 ianuarie 2002, apoi, eventual, să constate că această încălcare se prescrisese, astfel cum îi permite o jurisprudență constantă (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 6 octombrie 2005, Sumitomo Chemical și Sumika Fine Chemicals/Comisia, T-22/02 și T-23/02, Rec., p. II-4065, punctele 60 și 61, și Hotărârea Tribunalului din 12 octombrie 2007, Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse/Comisia, T-474/04, Rep., p. II-4225, punctul 72).

119 În schimb Comisia nu putea în aceste condiții să rețină răspunderea ITR Rubber pentru perioada anterioară datei de 1 ianuarie 2002, data la care i-au fost transmise activele implicate în încălcare.

120 De altfel, este soluția care fusese reținută de Comisia însăși în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Hoechst/Comisia, punctul 75 de mai sus, în temeiul principiului răspunderii personale, această soluție fiind aprobată de Tribunal.

121 Pe de altă parte, din moment ce trebuie să se înlăture premisa raționamentului Comisiei privind aplicarea criteriului continuității economice numai cesiunii activelor ITR către ITR Rubber (iar nu și cesiunii filialei ITR Rubber către Parker-Hannifin), nu se poate ca răspunderea Saiag și a ITR să fi fost transferată în aplicarea acestui criteriu. În consecință, argumentația Comisiei potrivit căreia răspunderea care ar reveni, în aplicarea criteriului continuității economice, filialei astfel înființate în vederea cumpărării sale de către Parker-Hannifin ar fi fost transmisă, așadar, acesteia din urmă cu această ocazie nu poate fi admisă.

122 De asemenea, trebuie respinsă argumentația Comisiei potrivit căreia, în esență, ea ar dispune în orice caz de o marjă de apreciere pentru a alege persoana răspunzătoare pentru încălcare atât în cazul continuității economice, cât și în general, în ceea ce privește societățile-mamă și filialele acestora, ceea ce i-ar permite să sancționeze ITR Rubber pentru ansamblul încălcărilor din trecut ale ITR și ale Saiag.

123 În primul rând, rezultă astfel din jurisprudență că, în anumite împrejurări, este posibil să se impute unei societăți-mamă comportamentul ilicit al filialei sale în considerarea controlului pe care îl exercită societatea-mamă asupra acesteia (Hotărârea Tribunalului din 14 mai 1998, KNP BT/Comisia, T-309/94, Rec., p. II-1007, punctele 41, 42, 45, 47 și 48, confirmată de Hotărârea Curții din 16 noiembrie 2000, KNP BT/Comisia, C-248/98 P, Rec., p. I-9641, punctul 73).

124 Trebuie constatat însă că această jurisprudență nu își poate găsi aplicarea aici, din moment ce în prezenta cauză Comisia înțelege să impute unei filiale, ITR Rubber, răspunderea societății sale mamă, Saiag, pentru comportamentul ilicit al altei filiale a acesteia din urmă, mai precis ITR.

125 În al doilea rând, s-a mai statuat că exista posibilitatea Comisiei de a sancționa fie filiala care a participat la încălcare, fie societatea-mamă care a controlat-o în această perioadă (Hotărârea Erste Group Bank și alții/Comisia, punctul 101 de mai sus, punctele 81-84, și Hotărârea Tribunalului din

14 decembrie 2006, Raiffeisen Zentralbank Österreich și alții/Comisia, T-259/02-T-264/02 și T-271/02, Rec., p. II-5169, punctul 331), fie ambele în solidar (Hotărârea Tribunalului din 15 iunie 2005, Tokai Carbon și alții/Comisia, T-71/03, T-74/03, T-87/03 și T-91/03, nepublicată în Recueil, punctele 52-82, și Hotărârea Tribunalului din 24 martie 2011, IBP și International Building Products France/Comisia, T-384/06, Rep., p. II-1177, punctul 13).

126 Rezultă totuși din această jurisprudență că, deși, desigur, filiala poate fi sancționată în locul societății-mamă, acest lucru se produce în măsura în care a participat ea însăși la încălcare și, prin urmare, pentru durata participării sale la aceasta, ceea ce exclude exact posibilitatea să fie considerată răspunzătoare retroactiv pentru o încălcare comisă de societatea sa mamă anterior înființării filialei respective.

127 Astfel, posibilitatea de a stabili în mod retroactiv răspunderea pentru o încălcare în sarcina altei persoane juridice decât cea care a comis-o nu este posibilă decât în cadrul aplicării criteriului continuității economice, posibilitate care în orice caz a fost exclusă în prezenta cauză (a se vedea punctele 114-119 de mai sus).

128 Întrucât transferul activelor implicate în înțelegere de ITR către ITR Rubber și-a produs astfel efectele la 1 ianuarie 2002 și întrucât Comisia nu a prezentat nicio probă a implicării ITR Rubber pentru perioada anterioară datei de 1 ianuarie 2002, este necesar să se considere, prin urmare, că ITR Rubber a comis personal încălcarea de la 1 ianuarie 2002 până la 31 ianuarie 2002, data la care ansamblul acțiunilor ITR Rubber au fost dobândite de Parker-Hannifin.

129 De asemenea, rezultă că, fără să se aducă atingere examinării celui de al doilea și a celui de al treilea motiv, nu se poate reține răspunderea solidară a Parker-Hannifin pentru perioada anterioară datei de 31 ianuarie 2002, data la care aceasta a dobândit ansamblul acțiunilor ITR Rubber (devenită Parker ITR). Decizia atacată, întrucât reține în mod întemeiat răspunderea solidară a Parker-Hannifin începând din 31 ianuarie 2002, trebuie să fie, așadar, confirmată în această privință și sub această rezervă.

130 Fără să fie necesară examinarea celui de al doilea și a celui de al treilea aspect ale primului motiv, este necesar, așadar, să se admită primul aspect al acestuia, în măsura în care răspunderea Parker ITR nu poate fi reținută pentru perioada încălcării anterioară datei de 1 ianuarie 2002.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe faptul că aplicarea unei amenzi Parker ITR pentru perioada anterioară datei de 11 iunie 1999 ar fi eronată

Decizia atacată

131 În decizia atacată, în considerentele (148)-(187) și (289)-(307), Comisia amintește o serie de fapte care, în opinia acesteia, determină distingerea a trei perioade în existența înțelegerii: o primă perioadă de activitate „deplină și completă” între 1986 și luna mai 1997, o perioadă de activitate limitată, cuprinsă, potrivit membrilor înțelegerii, între luna mai 1997 și luna iunie 1999 sau luna iunie 2000, și, în sfârșit, o nouă perioadă de activitate „deplină și completă” din luna iunie 1999 sau iunie 2000, potrivit membrilor înțelegerii, până în luna mai 2007. Comisia consideră în esență că, din moment ce s-a stabilit existența unor contacte între anumiți participanți la înțelegere, contacte care au printre altele ca obiectiv relansarea înțelegerii, este necesar să se considere că încălcarea este continuă sau cel puțin repetată, dar că totuși nu este necesar să aplice o amendă pentru perioada de activitate limitată a înțelegerii.

Argumentele părților

132 Prin intermediul celui de al patrulea motiv, reclamantele susțin că aplicarea unei amenzi Parker ITR, pentru perioada anterioară datei de 11 iunie 1999, încalcă, pe de o parte, articolul 25 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, având în vedere că nu se poate considera că încălcarea este continuă sau repetată, și, pe de altă parte, principiul nediscriminării. De asemenea, reclamantele consideră că obligația de motivare a fost încălcată de Comisie.

133 Comisia contestă această argumentație.

Aprecierea Tribunalului

134 Al patrulea motiv, care vizează constatarea de către Tribunal a intervenirii prescripției pentru o perioadă a încălcării anterioară datei de 11 iunie 1999, are un caracter subsidiar din punct de vedere logic în raport cu primul motiv, ceea ce înseamnă că nu ar trebui examinat decât dacă s-ar respinge primul motiv.

135 Întrucât primul motiv a fost admis, prin urmare, nu mai este necesară examinarea celui de al patrulea motiv.

Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe faptul că amenda a fost majorată în mod greșit pentru motivul că Parker ITR ar fi avut un rol de conducător

Decizia atacată

136 Din considerentele (457)-(463) ale deciziei atacate rezultă că, având în vedere implicarea domului P. în înțelegere, care a avut un rol de conducător dovedit de diverse elemente de probă, Comisia a decis să majoreze cuantumurile de bază ale amenzii cu 30 % în temeiul circumstanțelor agravante și să respingă argumentația Parker ITR și a Parker-Hannifin privind stabilirea răspunderii pentru încălcare în sarcina domnului P.

Argumentele părților

137 În susținerea celui de al cincilea motiv, reclamantele susțin că în mod greșit amenda a fost majorată pentru motivul că Parker ITR ar fi avut un rol de conducător pentru perioada cuprinsă între 11 iunie 1999 și 30 septembrie 2001.

138 Comisia contestă această argumentație.

Aprecierea Tribunalului

139 Având în vedere că primul motiv a fost admis, Parker ITR nu i se poate atribui rolul de conducător al înțelegerii pentru perioada cuprinsă între 11 iunie 1999 și 30 septembrie 2001.

140 În consecință, este necesar să se admită al cincilea motiv, în măsura în care acesta este întemeiat pe majorarea eronată a amenzii aplicate pentru un comportament care nu poate fi imputat reclamantelor.

Cu privire la al șaselea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului răspunderii individuale și a obligației de motivare, în ceea ce privește majorarea amenzii aplicate Parker-Hannifin în considerarea rolului de conducător reținut împotriva Parker ITR

Argumentele părților

141 Al șaselea motiv invocat de reclamante este întemeiat pe o încălcare a principiului răspunderii individuale și a obligației de motivare, în ceea ce privește majorarea amenzii aplicate Parker-Hannifin în considerarea rolului de conducător reținut împotriva Parker ITR.

142 Reclamantele arată în această privință că Comisia nu a reținut răspunderea Parker-Hannifin pentru perioada încălcării anterioară datei de 31 ianuarie 2002, dar a ținut seama de rolul de conducător pe care ITR l-ar fi avut între luna iunie 1999 și luna septembrie 2001, pentru a majora atât amenda Parker ITR, cât și partea amenzii pentru care Parker-Hannifin este considerată răspunzătoare în solidar. Or, Comisia consideră Parker-Hannifin răspunzătoare pentru fapte care s-au produs înainte ca aceasta să dobândească Parker ITR la 31 ianuarie 2002, cu încălcarea principiului răspunderii personale.

143 De asemenea, reclamantele arată în esență că motivarea deciziei atacate este contradictorie și insuficientă.

144 Comisia contestă această argumentație.

Aprecierea Tribunalului

145 Având în vedere că primul motiv a fost admis, răspunderea solidară a Parker-Hannifin, în ceea ce privește rolul de conducător al filialei sale, Parker ITR, nu poate fi reținută pentru perioada încălcării cuprinsă între 11 iunie 1999 și 30 septembrie 2001, care nu poate fi stabilită în sarcina Parker ITR.

146 În consecință, este necesar să se admită al șaselea motiv.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe stabilirea eronată în sarcina reclamantelor a răspunderii pentru încălcarea legată de comportamentul ilicit al domnului P., directorul Unității „Oil & Gas”

Decizia atacată

147 Din considerentele (374)-(381) ale deciziei atacate rezultă în esență respingerea de către Comisie a argumentației invocate de reclamante potrivit căreia ar trebui să se aibă în vedere, pe de o parte, răspunderea personală a domnului P., directorul Unității „Oil & Gas” a ITR Rubber atât înainte de achiziționarea acesteia din urmă de Parker-Hannifin, cât și după această achiziție, care ar fi acționat fără știrea angajatorului său, instituind un mecanism amplu destinat să participe la înțelegere în beneficiul său personal și al societăților cu care avea legătură, și, pe de altă parte, faptul că aceste comportamente ar fi fost comise în detrimentul și în contradicție cu politica internă a întreprinderii, cauzându-i un prejudiciu important și neaducându-i niciun avantaj.

Argumentele părților

148 Reclamantele contestă, în esență, că comportamentul domnului P., directorul Unității „Oil & Gas” a ITR Rubber (devenită Parker ITR), le este imputabil, în considerarea faptului, în primul rând, că acesta le-ar fi ascuns adevărul, instituind un plan fraudulos destinat să îi permită lui și diverselor societăți pe care le controla sau cu care avea legătură să beneficieze de câștiguri ilicite rezultate din înțelegere, în al doilea rând, că acesta s-ar fi opus prin toate mijloacele intervenției Parker-Hannifin în gestionarea

comercială a sectorului de conducte marine pe care și-ar fi asumat-o în mod complet autonom și, în sfârșit, în al treilea rând, că ar fi fost primele prejudiciate de comportamentul domnului P., care nu ar fi acționat decât în interesul său personal și în cel al societăților sale, încălcând regulile deontologice ale Parker-Hannifin. Reclamantele consideră că, la fel ca în jurisprudența americană, ar trebui să nu se considere că întreprinderea este răspunzătoare pentru comportamentul salariatului său, din moment ce activitățile ilicite ale acestuia au fost desfășurate cu intenția de a profita altor persoane decât angajatorul său.

149 În plus, reclamantele susțin că nu au încheiat niciun acord cu membrii înțelegerii în perioada în care domnul P. era salariatul întreprinderii și contestă că au ascuns existența înțelegerii în fața Comisiei atunci când au avut bănuieli în această privință, acestea nefiind suficiente, în opinia lor, pentru a justifica să se ia măsuri în special în vederea formulării unei cereri de clemență.

150 Comisia contestă aceste afirmații.

Aprecierea Tribunalului

151 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, imputarea unei încălcări a articolului 85 din tratat unei întreprinderi nu presupune o acțiune sau chiar o cunoaștere a acestei încălcări din partea asociaților sau a administratorilor principali ai întreprinderii în cauză, ci acțiunea unei persoane care este autorizată să acționeze pe seama întreprinderii (a se vedea, în ceea ce privește Tratatul CE, Hotărârea Curții din 7 iunie 1983, Musique Diffusion française și alții/Comisia, 100/80-103/80, Rec., p. 1825, punctul 97, și Hotărârea Tribunalului din 20 martie 2002, Brugg Rohrsysteme/Comisia, T-15/99, Rec., p. II-1613, punctul 58).

152 Trebuie arătat că domnul P. a lucrat din 1981 până în 2006 fără întrerupere și succesiv pentru Pirelli Treg, Saiag (ITR) și Parker ITR. În plus, după pretinsa sa demisie, la 9 iunie 2006, Parker ITR a încheiat cu aceasta din urmă un contract de consultanță pentru a asigura continuitatea sectorului de conducte marine.

153 Implicarea domului P. în înțelegere, precum și rolul de lider pe care l-a avut, care nu sunt, de altfel, contestate în mod formal de reclamante, sunt detaliate pe larg în considerentele (94), (122) (tabelul 9), (144), (145), (151), (154), (155), (156), (158), (163), (172), (177), (185), (189) (tabelul 10), (190), (196), (241), (302), (349), (379), (383), (384), (386), (459) și (461) ale deciziei atacate.

154 Pe de altă parte, reclamantele au recunoscut în ședință că domnul P. era autorizat să acționeze pe seama întreprinderii, astfel cum a subliniat Comisia în considerentul (383) al deciziei atacate. Astfel, din acest considerent rezultă că reclamantele au prezentat „o copie a unui act de împuternicire [...] care menționa că era autorizat să semneze o gamă largă de acte comerciale”, ceea ce demonstrează că, dacă este adevărat că domnul P. beneficia de o marjă de manevră largă în cadrul activităților sale, aceasta se datorează faptului că această putere îi fusese conferită în mod expres de reclamante.

155 Prin urmare, rezultă că răspunderea reclamantelor este angajată, fără să fie necesar să se determine dacă domnul P. a acționat fără știrea acestora.

156 Rezultă că este inoperantă, așadar, și argumentația reclamantelor potrivit căreia ele însele nu ar fi încheiat niciun acord cu ceilalți membri ai înțelegerii, întrucât erau angajate din punct de vedere juridic de domnul P.

157 Aceeași situație se regăsește în cazul afirmațiilor referitoare la încălcarea regulilor deontologice interne ale grupului Parker și în cazul afirmațiilor privind faptul că domnul P. ar fi acționat în scopul de a înșela grupul respectiv. Astfel, trebuie să se constate că nimic nu permite dovedirea acestor afirmații, dezmințite, de altfel, de faptul că grupul Parker nu a depus niciodată plângere și nici nu a inițiat niciun demers împotriva fostului său angajat.

158 În sfârșit, în ceea ce privește prejudiciile pretins cauzate Parker-Hannifin, Comisia observă în mod întemeiat că, prin participarea la înțelegere, întreprinderea, contrar susținerilor sale, a obținut beneficii rezultate în special din stabilirea prețurilor și din împărțirea pieței între diferiții membri ai înțelegerii, pe care nu le-ar fi putut obține dacă nu ar fi existat un acord între aceștia.

159 În consecință, al doilea motiv trebuie înlăturat.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe faptul că s-a considerat în mod greșit că Parker-Hannifin este răspunzătoare în solidar pentru încălcare împreună cu Parker ITR

Decizia atacată

160 Din considerentele (382)-(389) ale deciziei atacate rezultă în esență că, în opinia Comisiei, influența decisivă a Parker-Hannifin asupra Parker ITR putea fi prezumată din moment ce societatea-mamă deținea 100 % din capitalul filialei sale și existau, pe de altă parte, indicii de fapt care demonstrau că Parker-Hannifin exercitase un control asupra Parker ITR, în special un act de împuternicire acordat domnului P. care atestă că era autorizat să semneze o gamă largă de acte comerciale.

161 Comisia a respins de asemenea argumentele invocate de reclamante în comunicarea privind obiecțiunile.

162 Astfel, în primul rând, Comisia a înlăturat un argument potrivit căruia ar fi fost suficient să se demonstreze că Parker-Hannifin nu exercitase o influență decisivă numai asupra activității referitoare la conductele marine a Parker ITR, fără să trebuiască să aibă în vedere situația celorlalte sectoare de activități ale acestei filiale, considerând că din jurisprudență rezulta că aceasta se referea la comportamentul filialei în ansamblu.

163 În al doilea rând, Comisia a considerat că documentele la care se raportau reclamantele pentru a dovedi autonomia Parker ITR nu demonstrau că filiala acționa în mod complet independent de societatea-mamă, ci evidențiau doar, eventual, divergențe de opinie și probleme de cooperare. Cu toate acestea, potrivit Comisiei, nu era necesar să se intervină în gestiunea curentă a activităților unei filiale pentru a se exercita o influență decisivă asupra politicii comerciale a filialei respective.

164 În al treilea rând, Comisia a respins argumentația reclamantelor potrivit cărora înțelegerea ar fi fost ascunsă față de societatea-mamă, considerând în special că din jurisprudență rezultă că nu este obligată să demonstreze că conducerea unei întreprinderi avea cunoștință de o încălcare, atât timp cât persoana care a contribuit la această încălcare fusese autorizată să acționeze pe seama întreprinderii.

165 Comisia a reținut în cele din urmă că, pe lângă răspunderea Parker ITR pentru încălcarea comisă începând din 1986, Parker-Hannifin și Parker ITR trebuiau declarate răspunzătoare în solidar pentru comportamentul Parker ITR între 31 ianuarie 2002 și 2 mai 2007.

Argumentele părților

166 În primul rând, reclamantele susțin, în esență, pe de o parte, că Parker-Hannifin nu a exercitat nici cea mai mică influență – și, *a fortiori*, nicio influență decisivă – asupra Unității „Oil & Gas” a Parker ITR în perioada în care domnul P. se afla la conducerea acesteia. În susținerea acestei argumentații, reclamantele afirmă că domnul P. a refuzat în mod sistematic să respecte instrucțiunile și politica comercială a Parker-Hannifin, că a reușit să respingă tentativele de intervenție ale acesteia în gestiunea sectorului de conducte maritime și că a ignorat în mod deliberat codul deontologic al grupului Parker. În opinia acestora, Unitatea „Oil & Gas” pe care o conducea domnul P. s-a comportat, în consecință, în mod autonom pe piață. Reclamantele consideră că astfel au răsturnat prezumția de influență decisivă.

167 Pe de altă parte, în afară de câteva pretinse indicii, dosarul Comisiei nu conține, de asemenea în opinia reclamantelor, nicio probă a exercitării unei influențe decisive de către Parker-Hannifin asupra Parker ITR în perioada cuprinsă între 31 ianuarie 2002 și 9 iunie 2006.

168 În al doilea rând, reclamantele consideră în esență că nu le revine sarcina de a răsturna prezumția de influență decisivă decât în ceea ce privește produsele afectate de înțelegere, și anume cele ale Unității „Oil & Gas” a Parker ITR. Astfel, faptul de a avea obligația de a demonstra că Parker-Hannifin nu a exercitat nicio influență decisivă asupra ansamblului activităților desfășurate de Parker ITR ar fi vădit disproporționat și contrar raționamentului care stă la baza prezumției. Astfel, o societate-mamă poate decide să exercite o influență decisivă asupra anumitor sectoare de activități ale filialelor sale și să le lase o independență totală în ceea ce privește alte sectoare. Prin urmare, în prezenta cauză trebuie să se considere că probele din dosar demonstrează că Parker-Hannifin și Parker ITR nu constituiau o întreprindere unică în sensul articolului 81 CE în ceea ce privește activitatea conductelor marine de petrol și gaz.

169 În al treilea rând, reclamantele contestă în esență afirmațiile Comisiei potrivit cărora nu este necesar să se intervină în gestiunea curentă a unei filiale pentru a se exercita o influență decisivă.

170 În al patrulea rând, reclamantele consideră în esență că nu trebuie să combată faptul că Parker-Hannifin ar fi impus obiective și strategii care influențează rezultatele și coerența grupului și ar fi încercat să corecteze comportamentele care s-ar putea îndepărta de aceste obiective și strategii, astfel cum susține Comisia în considerentul (386) al deciziei atacate.

171 În sfârșit, în al cincilea rând, reclamantele contestă în esență domeniul de aplicare și interpretarea date de Comisie anumitor elemente de probă pe care aceasta le-a reținut în considerentele (383)-(386) ale deciziei atacate, prin care se urmărește să se demonstreze că Parker-Hannifin înțelesese să exercite un control asupra filialei sale.

172 Comisia contestă aceste afirmații.

Aprecierea Tribunalului

173 Rezultă dintr-o jurisprudență constantă că un comportament al unei filiale poate fi imputat societății-mamă în special atunci când, deși are personalitate juridică distinctă, această filială nu își decide în mod autonom comportamentul pe piață, ci aplică în esență instrucțiunile care îi sunt date de societatea-mamă, având în vedere mai ales legăturile organizatorice, economice și juridice care unesc cele două entități juridice (a se vedea Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 86 de mai sus, punctul 58 și jurisprudența citată).

174 Prin urmare, aceasta este situația deoarece, într-un asemenea caz, societatea-mamă și filiala sa fac parte din aceeași unitate economică și, prin urmare, formează o singură întreprindere, în sensul jurisprudenței. Astfel, faptul că o societate-mamă și filiala sa constituie o singură întreprindere în sensul articolului 81 CE permite Comisiei să adreseze o decizie prin care să se aplice amenzi societății-mamă fără să fie necesară stabilirea implicării personale a acesteia din urmă în cadrul încălcării (a se vedea Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 86 de mai sus, punctul 59 și jurisprudența citată).

175 În cazul particular în care o societate-mamă deține 100 % din capitalul filialei sale care a comis o încălcare a normelor de concurență ale Uniunii, pe de o parte, această societate-mamă poate exercita o influență decisivă asupra comportamentului acestei filiale și, pe de altă parte, există o prezumție relativă potrivit căreia societatea-mamă respectivă exercită în mod efectiv o influență decisivă asupra comportamentului filialei sale (a se vedea Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 86 de mai sus, punctul 60 și jurisprudența citată).

176 În aceste condiții, este suficient să se dovedească de către Comisie că întregul capital al unei filiale este deținut de societatea sa mamă pentru a prezuma că aceasta din urmă exercită o influență decisivă asupra politicii comerciale a acestei filiale. Prin urmare, Comisia va fi în măsură să considere societatea-mamă răspunzătoare în solidar pentru plata amenzii aplicate filialei sale, cu excepția cazului în care societatea-mamă, căreia îi revine obligația de a răsturna această prezumție, nu prezintă elemente de probă suficiente de natură să demonstreze că filiala sa se comportă în mod autonom pe piață (a se vedea Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 86 de mai sus, punctul 61 și jurisprudența citată).

177 În plus, comportamentul filialei pe piață nu poate constitui singurul element care permite angajarea răspunderii societății-mamă, ci este numai unul dintre semnele existenței unei unități economice (Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 86 de mai sus, punctul 73).

178 Astfel, pentru a determina dacă o filială își stabilește în mod autonom comportamentul pe piață, trebuie să se ia în considerare și ansamblul elementelor relevante referitoare la legăturile economice, organizatorice și juridice care unesc această filială de societatea-mamă, legături care pot varia în funcție de fiecare caz în parte și, în consecință, nu pot face obiectul unei enumerări exhaustive (Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 86 de mai sus, punctul 74).

179 În prezenta cauză, nu se contestă că Parker-Hannifin deținea, prin intermediul diverselor sale filiale, 100 % din capitalul ITR Rubber (devenită Parker ITR). În calitate de societate-mamă, se prezumă că ea a exercitat o influență decisivă asupra comportamentului filialei sale.

180 În aceste împrejurări trebuie să se analizeze elementele de probă prezentate de reclamante în vederea răsturnării acestei prezumții.

181 În cadrul acestei analize, trebuie amintit în prealabil că din Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 86 de mai sus, rezultă că autonomia trebuie dovedită pentru întreaga filială, și nu numai pentru o unitate comercială activă pe piața care face obiectul înțelegerii, din moment ce demonstrarea unui comportament autonom al filialei are, *in fine*, ca obiect să facă dovada că societatea-mamă și filiala nu formează o unitate economică, ceea ce poate justifica faptul că societatea-mamă nu este răspunzătoare pentru încălcarea comisă de filiala sa (a se vedea în acest sens Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 86 de mai sus, punctele 55, 56 și 59).

182 În consecință, teza reclamantelor cu privire la acest aspect trebuie înlăturată.

183 Pe de altă parte, reclamantele arată că părților vizate nu li se pretinde să facă o dovadă directă și irefutabilă a autonomiei comportamentului filialei pe piață, ci doar să prezinte elemente de probă susceptibile să demonstreze această autonomie.

184 Având în vedere că, potrivit jurisprudenței Curții amintite mai sus (a se vedea punctul 176 de mai sus), se cere să se prezinte „elemente de probă suficiente de natură să demonstreze că filiala sa se comportă în mod autonom pe piață”, nu se pretinde ca reclamantele să facă o dovadă directă și irefutabilă a caracterului autonom al comportamentului filialei pe piață, însă, în lipsa acestei probe, le revine sarcina de a depune o serie de elemente de probă precise și concordante care să demonstreze că filiala s-a comportat în mod autonom, în pofida faptului că societatea-mamă deținea 100 % din capitalul filialei sale.

185 Pe de altă parte, în susținerea tezei lor potrivit căreia societatea-mamă nu ar fi exercitat nicio influență, nici, *a fortiori*, o influență decisivă asupra filialei sale, reclamantele arată că domnul P. a refuzat în mod sistematic să respecte instrucțiunile și politica comercială a Parker-Hannifin, că a reușit să respingă tentativele de intervenție a acesteia în gestiunea sectorului conductelor marine, ceea ce Comisia ar recunoaște în decizia atacată [considerentul (384) al deciziei atacate], și că astfel, în plus, a ignorat în mod deliberat codul deontologic al grupului Parker care interzice angajaților acesteia să ia parte la activități coluzive.

186 Reclamantele consideră că au dovedit astfel că Parker-Hannifin nu intervenise în gestiunea curentă a Unității „Oil & Gas” a Parker ITR.

187 Trebuie să se sublinieze însă că reclamantele susțin în același timp, în esență, că Parker-Hannifin nu a exercitat o influență decisivă asupra Parker ITR, ci a încercat permanent să intervină în gestiunea acesteia și nu ar fi reușit numai din cauza manevrelor domnului P.

188 Or, reclamantele nu prezintă niciun element de natură să stabilească motivele pentru care Parker-Hannifin ar fi fost împiedicată în mod legitim să exercite o influență decisivă asupra Parker ITR timp de mai mulți ani, astfel cum pretind reclamantele.

189 Astfel, trebuie amintit că Parker-Hannifin este societatea care conduce un grup mondial care, la începutul anului 2002, a achiziționat un sector de activitate nou pentru acesta, și anume sectorul țevilor din cauciuc al ITR Rubber (devenită Parker ITR).

190 Or, reclamantele susțin că domnul P. a ținut grupul Parker departe de activitățile Parker ITR, astfel încât societatea care conduce grupul respectiv ar fi ignorat complet ceea ce se întâmpla în cadrul acestor activități timp de mai mult de patru ani până la momentul plecării acestei persoane în anul 2006.

191 Pe lângă caracterul extrem de puțin credibil al acestor afirmații, trebuie să se constate că nimic nu împiedica Parker-Hannifin din punct de vedere juridic și economic să își exercite controlul asupra Parker ITR.

192 În plus, nimic nu împiedica Parker-Hannifin să îl îndepărteze sau să îl concedieze pe domnul P., întrucât nu era decât unul dintre angajații săi, dacă reclamantele considerau, astfel cum susțin în prezent, că acesta făcea imposibil controlul Parker-Hannifin asupra Parker ITR.

193 În plus, probele care trebuie prezentate de societatea-mamă trebuie să fie suficiente pentru a demonstra că filiala era autonomă din punct de vedere obiectiv ținând seama de legăturile economice, organizatorice și juridice care le uneau. Intențiile filialei în această privință, deși dovedite, sunt însă lipsite de relevanță. Să se decidă altfel ar însemna să se accepte inerția și neglijența societății-mamă în gestiunea filialelor sale implicate în comportamente ilicite.

194 În consecință, reclamantele nu invocă niciun element de natură să înlăture nici prezumția de influență decisivă a societății-mamă asupra filialei, nici elementele de probă suplimentare reținute de Comisie.

195 În consecință, este necesar să se respingă al treilea motiv.

Cu privire la al șaptelea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului protecției încrederii legitime, în considerarea aplicării unei metode eronate pentru a calcula valoarea vânzărilor în vederea stabilirii amenzii

Decizia atacată

196 Din considerentele (422)-(428) ale deciziei atacate rezultă în esență că Comisia, pe de o parte, a reținut, în vederea stabilirii vânzărilor relevante, media vânzărilor din ultimii trei ani înainte de încetarea încălcării pentru a ține seama de instabilitatea vânzărilor anuale și, pe de altă parte, a considerat că piața SEE consta în toate vânzările facturate unui cumpărător situat în cadrul SEE, precizând că, în opinia sa, ținând seama de circumstanțele specifice ale pieței relevante, era criteriul cel mai fiabil pentru a determina unde se situa concurența afectată de încălcare, iar nu locul utilizării finale, care poate fi situat efectiv în afara SEE.

197 Comisia arată în plus că această apreciere este confirmată de faptul că majoritatea societăților, în răspunsurile lor la cererile de informații din partea ei, au realizat o împărțire geografică a clienților sau a cifrei de afaceri bazându-se pe locul facturării, iar nu pe locul livrării sau al utilizării finale a produselor.

198 Comisia arată, în sfârșit, că o astfel de apreciere nu este în contradicție cu orientările, întrucât acestea nu precizează criteriile pe baza cărora se consideră că vânzările se situează în cadrul SEE.

Argumentele părților

199 Reclamantele susțin, în esență, că principiul încrederii legitime a fost încălcat de Comisie prin faptul că aceasta a luat în considerare, pentru calculul vânzărilor totale în interiorul SEE, nu numai vânzările de conducte marine livrate în interiorul SEE, ci și vânzările de produse facturate unor societăți cu sediul în interiorul SEE, și aceasta, în opinia lor, pentru a majora în mod artificial cuantumul amenzii.

200 În opinia reclamantelor, numai vânzările de produse livrate în interiorul SEE reflectă impactul concurențial al unui comportament posibil ilegal în SEE. Astfel, vânzările de produse livrate în afara SEE nu ar putea „afecta comerțul dintre statele membre” sau „dintre părțile contractante”, în sensul articolului 81 CE și al articolului 53 din Acordul privind SEE; prin urmare, comerțul în SEE ar fi afectat numai atunci când produsele vizate de înțelegere sunt livrate în interiorul teritoriului SEE, indiferent de locul unde este stabilită entitatea juridică la care sunt facturate.

201 Reclamantele fac trimitere , în plus, în această privință, la punctul 197 din Comunicarea jurisdicțională consolidată a Comisiei în temeiul Regulamentului (CE) nr. 139/2004 al Consiliului privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi (JO 2008, C 95, p. 1, denumită în continuare „Comunicarea privind concentrările economice”), potrivit căruia „livrarea [este], în general, acțiunea caracteristică pentru vânzarea bunurilor [...]”, ceea ce ar confirma analiza pe care o realizează cu privire la punctul 18 din orientări.

202 Reclamantele apreciază, pe de altă parte, că considerentul (55) al deciziei atacate – în care Comisia arată că „vânzările pentru înlocuire [mai precis către utilizatori finali] reprezintă o cotă mai mare din piața mondială a conductelor marine decât vânzările de noi produse [mai precis vânzările către producătorii de echipamente]” – este în contradicție cu considerentul (427) al deciziei atacate – potrivit căruia „producătorii de echipamente cumpără o cantitate considerabilă de conducte marine”.

203 Pe de altă parte, reclamantele apreciază în esență că nu se poate susține de către Comisie că criteriul facturării este un criteriu curent, utilizat chiar de întreprinderi, în considerarea simplului fapt că multe dintre întreprinderile în cauză au indicat repartizarea geografică internă a cifrei lor de afaceri

bazându-se pe locul facturării, iar nu pe locul livrării, și aceasta deși Parker-Hannifin îi atrăsese atenția asupra faptului că ar fi posibil ca aceste cifre astfel stabilite să nu reflecte cifra de afaceri realizată în SEE necesară în prezenta cauză.

204 Comisia contestă aceste afirmații.

Aprecierea Tribunalului

205 În temeiul punctului 13 din orientări:

„Pentru a determina cuantumul de bază al amenzii care urmează să fie aplicată, Comisia utilizează valoarea vânzărilor de bunuri sau servicii, realizate de întreprindere, care au legătură directă sau indirectă cu încălcarea, în sectorul geografic relevant din teritoriul SEE. Comisia utilizează în mod normal vânzările realizate de întreprindere în cursul ultimului an complet de participare a sa la încălcare [...]”

206 În conformitate cu punctul 18 din orientări:

„Atunci când sfera geografică a unei încălcări depășește teritoriul Spațiului Economic European (denumit în continuare «SEE») (de exemplu în cazul cartelurilor mondiale), este posibil ca vânzările relevante ale întreprinderii în interiorul SEE să nu reflecte în mod adecvat ponderea fiecărei întreprinderi în încălcare. Acesta poate fi, în special, cazul acordurilor mondiale de împărțire a pieței.

În astfel de circumstanțe, pentru a reflecta atât dimensiunea totală a vânzărilor relevante în SEE, cât și ponderea relativă a fiecărei întreprinderi în încălcare, Comisia poate estima valoarea totală a vânzărilor de bunuri sau servicii care au legătură cu încălcarea în sectorul geografic (mai mare decât SEE) în cauză, poate determina cota de vânzări a fiecărei întreprinderi participante la încălcare pe această piață și poate aplica această cotă vânzărilor totale ale acelorași întreprinderi în interiorul SEE. Rezultatul se utilizează cu titlu de valoare a vânzărilor în scopul determinării cuantumului de bază al amenzii.”

207 Reclamantele nu contestă că piața conductelor marine este o piață mondială.

208 În consecință, trebuie să se examineze textul punctului 18 din orientări, aplicabil în prezenta cauză.

209 Trebuie să se constate că punctul 18 din orientări – și, de altfel, nici punctul 13 din acestea – nu menționează „vânzările livrate” sau „vânzările facturate” în interiorul SEE, ci se referă numai la vânzările „realizate” în SEE.

210 În consecință, orientările nu impun să se țină seama de vânzările livrate în SEE și nici nu se opun ca, pentru a calcula valoarea vânzărilor fiecărei întreprinderi în cadrul SEE, Comisia să rețină vânzările facturate în SEE.

211 Pentru a putea reține vânzările facturate în SEE, acest criteriu trebuie să fie însă reflectarea realității pieței, și anume să fie cel mai în măsură să delimiteze consecințele înțelegerii asupra concurenței în SEE.

212 Or, reclamantele nu contestă că, deși cea mai mare parte a instalațiilor de conducte marine au ca destinație finală regiuni neeuropene, în schimb, unii dintre principalii producători de echipamente din lume sunt situați în diferitele țări ale Uniunii/SEE [a se vedea considerentul (59) al deciziei atacate]. În consecință, incidența asupra concurenței în cadrul SEE a înțelegerii privind conductele marine este

reflectată în mod corect luând în considerare vânzările facturate în SEE și trebuie să se respingă argumentația reclamantelor potrivit cărora vânzările livrate în SEE ar putea permite să se evalueze efectele înțelegerii în SEE.

213 În schimb, nu este relevant că, în Comunicarea privind concentrările economice, Comisia ar fi înțeles să aleagă locul livrării la stabilirea cifrei de afaceri de care trebuie să țină seama, întrucât evaluarea consecințelor unei concentrări economice asupra pieței nu este în realitate comparabilă cu stabilirea cuantumului amenzii care urmează să fie aplicată unei întreprinderi pentru o încălcare a articolului 81 CE, chiar dacă modul de stabilire a valorii pieței ar fi identic în Comunicarea privind concentrările economice și în orientări.

214 În plus, autolimitarea Comisiei într-un domeniu din dreptul concurenței nu o obligă să își impună o autolimitare în același mod într-un alt domeniu și nici nu se reflectă *ipso facto* printr-o limitare identică în acesta.

215 Pe de altă parte, faptul că în decizia atacată s-a constatat că vânzările pentru înlocuire către utilizatorii finali – care, desigur, sunt situate în mare parte în afara SEE – reprezintă o parte din piața mondială a conductelor marine mai mare decât vânzările de produse noi [considerentul (55) al deciziei atacate] nu este contrar aprecierii Comisiei potrivit căreia, în speță, locul unde este situată entitatea căreia i se facturează vânzările este cel mai adecvat pentru a se aprecia dacă vânzările au loc în cadrul SEE [considerentul (427) al deciziei atacate], ceea ce înseamnă de fapt că numai vânzările facturate clienților situați în SEE – indiferent de localizarea utilizatorilor finali – au fost luate în considerare de Comisie.

216 În consecință, trebuie să se examineze dacă, în lumina considerațiilor precedente, Comisia a utilizat datele pe care le furnizaseră întreprinderile cu privire la vânzări, mai precis date referitoare la vânzările facturate, într-un mod neașteptat pentru acestea și de natură să încalce încrederea lor legitimă.

217 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, dreptul de a invoca principiul protecției încrederii legitime aparține oricărui particular aflat într-o situație din care reiese că administrația comunitară, prin furnizarea unor asigurări precise, l-a determinat să nutrească speranțe întemeiate (Hotărârea Curții din 15 iulie 2004, Di Lenardo și Dilexport, C-37/02 și C-38/02, Rec., p. I-6911, punctul 70, și Hotărârea Tribunalului din 17 decembrie 1998, Embassy Limousines & Services/Parlamentul European, T-203/96, Rec., p. II-4239, punctul 74). Constituie astfel de asigurări, indiferent de forma în care sunt comunicate, informațiile precise, necondiționate și corespunzătoare emise de surse autorizate și de încredere (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 25 mai 2000, Kögler/Curtea de Justiție, C-82/98 P, Rec., p. I-3855, punctul 33). În schimb, nu se poate invoca încălcarea acestui principiu în cazul în care administrația nu a furnizat asigurări precise (Hotărârea Curții din 24 noiembrie 2005, Germania/Comisia, C-506/03, nepublicată în Recueil, punctul 58, și Hotărârea Curții din 22 iunie 2006, Belgia și Forum 187/Comisia, C-182/03 și C-217/03, Rec., p. I-5479, punctul 147). În plus, numai asigurările conforme normelor aplicabile pot sta la baza încrederii legitime (Hotărârea Tribunalului din 30 iunie 2005, Branco/Comisia, T-347/03, Rec., p. II-2555, punctul 102, Hotărârea Tribunalului din 23 februarie 2006, Cementbouw Handel & Industrie/Comisia, T-282/02, Rec., p. II-319, punctul 77, și Hotărârea Tribunalului din 19 noiembrie 2009, Denka International/Comisia, T-334/07, Rep., p. II-4205, punctul 132).

218 Trebuie să se constate că, în prezenta cauză, Comisia nu a furnizat asigurări reclamantelor, în sensul acestei jurisprudențe, că datele pe care le furnizaseră acestea, mai întâi din proprie inițiativă, ulterior la cererea Comisiei, cu privire la vânzările facturate în SEE nu vor fi reținute pentru a calcula amenda care li se va aplica.

219 În consecință, reclamantele nu pot invoca o încălcare a principiului protecției încrederii legitime în ceea ce privește luarea în considerare a informațiilor pe care le-au furnizat Comisiei din proprie inițiativă cu privire la vânzările facturate în SEE în vederea calculării amenzii care le-a fost aplicată.

220 În concluzie, al șaptelea motiv trebuie respins.

Cu privire la al optulea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, a principiului răspunderii personale și a obligației de motivare, la calcularea pragului de 10 % din cifra de afaceri

Argumentele părților

221 În primul rând, reclamantele susțin că Comisia ar fi trebuit să țină seama de cifra de afaceri a Parker ITR, iar nu de cifra de afaceri consolidată a Parker-Hannifin, pentru a calcula plafonul de 10 % al amenzii aplicate Parker ITR și că, astfel, Comisia a încălcat articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003. Prin urmare, în opinia acestora, din jurisprudență rezultă că, atunci când două entități juridice făceau parte din aceeași întreprindere la momentul încălcării, dar nu mai fac parte din această întreprindere la momentul deciziei Comisiei, plafonul de 10 % trebuie calculat pe baza cifrelor lor de afaceri separate respective. Același raționament ar fi trebuit aplicat prin analogie în prezenta cauză, din moment ce, în cea mai mare parte a perioadei încălcării, Saiag și ITR, care erau proprietarele activelor care au participat la aceasta, constituiau o întreprindere independentă de întreprinderea Parker-Hannifin.

222 Reclamantele susțin că orice altă interpretare ar fi contrară principiului securității juridice și ar conduce la rezultate disproporționate.

223 În al doilea rând, reclamantele consideră că decizia atacată încalcă de asemenea principiul răspunderii personale, din moment ce, de la 1 aprilie 1986 la 31 ianuarie 2002, activele referitoare la conductele marine ale Parker ITR au aparținut unor întreprinderi diferite.

224 În al treilea rând, reclamantele susțin că, în plus, Comisia nu a răspuns la argumentația pe care o invocaseră în cursul procedurii administrative cu privire la interpretarea articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003. În opinia acestora, decizia atacată se limitează să precizeze că cuantumurile de bază ajustate reținute pentru amenzi nu depășesc plafonul de 10 %, ceea ce nu permite să se înțeleagă justificările subiacente deciziei Comisiei de a calcula plafonul de 10 % pe baza cifrei de afaceri a Parker-Hannifin pentru partea din amendă pentru care Parker ITR a fost considerată răspunzătoare în mod individual.

225 Comisia contestă aceste afirmații.

Aprecierea Tribunalului

226 Trebuie amintit că, pe de o parte, este necesar să se admită primul motiv și că, în consecință, perioada încălcării care trebuie reținută în sarcina Parker ITR este cuprinsă între 1 ianuarie 2002 și 2 mai 2007 și, pe de altă parte, trebuie să se respingă al treilea motiv, ceea ce determină Tribunalul să considere că, pe întreaga perioadă a încălcării, cu excepția perioadei cuprinse între 1 ianuarie 2002 și 31 ianuarie 2002, Parker ITR era o filială deținută 100 % de Parker-Hannifin, asupra căreia aceasta din urmă exercita o influență decisivă.

227 Pe de altă parte, potrivit unei jurisprudențe constante, obiectivul urmărit prin introducerea plafonului de 10 % nu se poate realiza decât dacă acest plafon este aplicat într-o primă etapă fiecărui destinatar separat al deciziei prin care este aplicată amenda. Numai dacă se dovedește ulterior că mai mulți destinatari constituie și la data adoptării acestei decizii întreprinderea, în sensul entității economice răspunzătoare pentru încălcarea sancționată, plafonul poate fi calculat pe baza cifrei de afaceri globale a acestei întreprinderi, cu alte cuvinte a tuturor componentelor sale cumulate (Hotărârea Tokai Carbon și alții/Comisia, punctul 125 de mai sus, punctul 390).

228 Având în vedere că primul motiv a fost admis, al optulea motiv, în ceea ce privește perioada încălcării anterioară datei de 1 ianuarie 2002 în care încălcarea a fost comisă de ITR, este inoperant. Pe de altă parte, este nefondat, în ceea ce privește perioada încălcării ulterioară datei de 1 ianuarie 2002, din moment ce, în toată această perioadă, cu excepția unei luni, Parker ITR și Parker-Hannifin constituiau o unitate economică răspunzătoare pentru încălcarea sancționată. Prin urmare, plafonul amenzii putea fi calculat pe baza cifrei de afaceri globale a acestei întreprinderi, cu alte cuvinte a tuturor componentelor sale cumulate.

229 Având în vedere că primul motiv a fost admis, nu mai este necesară examinarea celorlalte critici, întemeiate pe încălcarea principiilor răspunderii personale și proporționalității și nemotivării, întrucât privesc incidența luării în considerare, în decizia atacată, a perioadei anterioare datei de 1 ianuarie 2002.

230 În consecință, al optulea motiv trebuie înlăturat.

Cu privire la al nouălea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului protecției încrederii legitime și a obligației de motivare, în considerarea refuzului Comisiei de a aplica o reducere a amenzii în temeiul cooperării

Decizia atacată

231 Din considerentele (489)-(493) ale deciziei atacate rezultă în esență că Parker ITR a prezentat Comisiei, în cadrul programului de clemență, documente cu privire la care aceasta a considerat, pe de o parte, că aveau prea puțină valoare adăugată în ceea ce privește perioada cuprinsă între 1986 și 2007 și, pe de altă parte, că furnizau, desigur, elemente care permiteau să se stabilească existența înțelegerii din 1972 până la începutul anilor ’80. Comisia a considerat însă că trebuia să se considere că această perioadă s-a prescris. Ea a dedus de aici că reclamantelor nu trebuia să li se acorde reducerea amenzii.

Argumentele părților

232 Reclamantele arată că au strâns și au prezentat în cererea lor de clemență probe semnificative privind fapte, [*confidențial*], de care Comisia nu avea cunoștință anterior și care au legătură directă cu [*confidențial*] încălcării. În opinia reclamantelor, Comisia a considerat că aceste elemente de probă, care se refereau la perioada cuprinsă între [*confidențial*], nu aduceau nicio valoare adăugată în considerarea [*confidențial*]. Or, o astfel de analiză ar fi în contradicție cu [*confidențial*]. În plus, Comisia nu ar fi furnizat niciun argument care să explice de ce [*confidențial*].

233 Reclamantele susțin, pe de altă parte, că, în cazul în care Comisia ar fi considerat că probele furnizate de reclamante prezentau o valoare adăugată semnificativă, nu ar fi putut să considere că Parker ITR era răspunzătoare pentru [*confidențial*] înțelegerii în temeiul acestor probe și această imunitate parțială s-ar fi cumulat cu reducerea acordată în cadrul clemenței în temeiul cooperării, în conformitate cu punctul 26 ultimul paragraf din Comunicarea privind cooperarea.

234 În sfârșit, reclamantele neagă că ar fi ascuns înțelegerea atunci când au avut cunoștință de aceasta.

235 Comisia contestă aceste afirmații.

Aprecierea Tribunalului

236 Punctul 26 din Comunicarea privind cooperarea prevede:

„Comisia determină în cazul oricărei decizii finale adoptate la finalul procedurii administrative nivelul de reducere de care o întreprindere beneficiază, în raport cu cuantumul amenzii care altfel ar fi impusă. Pentru:

— prima întreprindere care furnizează o valoare adăugată semnificativă: o reducere de 30-50 %,

— a doua întreprindere care furnizează o valoare adăugată semnificativă: o reducere de 20-30 %,

— alte întreprinderi care furnizează o valoare adăugată semnificativă: o reducere de până la 20 %.

Pentru a stabili nivelul reducerii în cadrul fiecăreia dintre aceste marje, Comisia ia în considerare data la care probele care îndeplinesc condițiile prevăzute la punctul 24 au fost prezentate și măsura în care acestea reprezintă valoare adăugată.

În cazul în care solicitantul de reducere a cuantumului unei amenzi este primul care prezintă elemente de probă concludente în sensul punctului 25, pe care Comisia le utilizează pentru a stabili fapte suplimentare care sporesc gravitatea sau durata încălcării, Comisia nu ia în considerare astfel de fapte atunci când stabilește cuantumul unei amenzi care urmează să fie impuse întreprinderii care a furnizat aceste elemente de probă.”

237 Punctul 36 din Comunicarea privind cooperarea precizează:

„Comisia nu ia nicio hotărâre în ceea ce privește oportunitatea acordării imunității condiționale sau oportunitatea recompensării vreunei cereri în cazul în care se constată că cererea se referă la încălcări care intră sub incidența termenului de cinci ani de prescripție a încălcărilor prevăzut la articolul 25 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1/2003, deoarece o astfel de cerere nu ar avea obiect.”

238 În prezenta cauză, probele în privința cărora reclamantele consideră că ar fi trebuit să le confere beneficiul unei reduceri a amenzii în temeiul Comunicării privind cooperarea se referă la perioada cuprinsă [*confidențial*].

239 Presupunând chiar că ar fi semnificative, aceste probe privesc o perioadă [*confidențial*].

240 Astfel cum arată în mod întemeiat Comisia, această perioadă a încălcării, presupunând chiar că este dovedită suficient mulțumită respectivelor probe, ar fi trebuit să fie considerată că s-a prescris.

241 Comisia arată în plus, în considerentul (491) al deciziei atacate, că probele furnizate pentru perioada [*confidențial*] sunt prea neconsistente pentru a putea dovedi o încălcare.

242 Din moment ce Comisia constată că nu dispune de nicio probă de activitate coluzivă suficientă pentru a face dovada unei încălcări în perioada cuprinsă [*confidențial*], ar trebui să concluzioneze că perioada la care se refereau probele invocate de reclamante [*confidențial*] și în mod întemeiat Comisia a refuzat să reducă amenda reclamantelor având în vedere lipsa oricărei valori adăugate a probelor respective.

243 Pe de altă parte, trebuie să se constate că decizia atacată cuprinde o motivare detaliată în această privință, care figurează în considerentele (489)-(493) ale acesteia.

244 În consecință, al nouălea motiv trebuie respins în ansamblu.

245 Ținând seama de ansamblul considerațiilor care precedă, articolul 1 din decizia atacată trebuie anulat în măsura în care se constată că Parker ITR luase parte la încălcare în perioada anterioară datei de 1 ianuarie 2002. Prin urmare, articolul 2 din decizia atacată trebuie de asemenea anulat în ceea ce privește reclamantele.

Cu privire la concluziile în reformare, la exercitarea de către Tribunal a competenței sale de fond și la stabilirea cuantumului final al amenzii

246 Trebuie amintit că, în conformitate cu articolul 261 TFUE, regulamentele adoptate în comun de Parlamentul European și de Consiliu în conformitate cu dispozițiile Tratatului FUE pot conferi Curții competența de fond în privința sancțiunilor prevăzute de aceste regulamente. O astfel de competență a fost conferită instanței comunitare prin articolul 31 din Regulamentul nr. 1/2003. Prin urmare, aceasta este competentă, dincolo de simplul control al legalității sancțiunii, să substituie prin propria apreciere pe cea a Comisiei și, în consecință, să anuleze, să reducă sau să majoreze amenda sau penalitatea cu titlu cominatoriu aplicată. Rezultă de aici că instanța Uniunii își poate exercita competența de fond în cazul în care problema cuantumului amenzii este supusă aprecierii sale și că această competență poate fi exercitată atât pentru a reduce acest cuantum, cât și pentru a-l majora (a se vedea Hotărârea Curții din 8 februarie 2007, Groupe Danone/Comisia, C-3/06 P, Rep., p. I-1331, punctele 60-62 și jurisprudența citată).

247 Pe de altă parte, potrivit articolului 23 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1/2003, la stabilirea valorii amenzii se iau în considerare atât gravitatea, cât și durata încălcării.

248 Curtea a decis că, în vederea stabilirii cuantumului amenzilor, trebuie să se țină seama de durata încălcărilor și de toate elementele de natură să fie luate în considerare la aprecierea gravității acestora, cum ar fi comportamentul fiecărei întreprinderi, rolul avut de fiecare dintre ele în instituirea practicilor concertate, profitul pe care l-au putut obține din aceste practici, dimensiunea lor și valoarea mărfurilor în cauză, precum și riscul pe care încălcările de acest tip îl reprezintă pentru Comunitatea Europeană (a se vedea Hotărârea Curții din 8 decembrie 2011, Chalkor/Comisia, C-386/10 P, Rep., p. I-13085, punctul 56 și jurisprudența citată).

249 Curtea a arătat de asemenea că trebuie să se țină seama de elemente obiective, precum conținutul și durata comportamentelor anticoncurențiale, numărul și intensitatea acestora, întinderea pieței afectate și atingerea adusă ordinii publice economice. Analiza trebuie să ia în considerare și importanța relativă și cota de piață a întreprinderilor responsabile, precum și eventualele încălcări repetate (Hotărârea Chalkor/Comisia, punctul 248 de mai sus, punctul 57).

250 În această privință, trebuie amintit că, prin natura sa, stabilirea unei amenzi de către Tribunal, în cadrul exercitării competenței sale de fond, nu este un exercițiu aritmetic exact. Pe de altă parte, Tribunalul nu este ținut de calculele Comisiei, ci trebuie să efectueze propria apreciere, ținând seama de toate împrejurările cauzei (Hotărârea Tribunalului din 14 septembrie 2004, Aristrain/Comisia, T-156/94, nepublicată în Recueil, punctul 43).

251 În prezenta cauză, având în vedere aprecierea efectuată de Tribunal în cadrul, pe de o parte, al primului aspect al primului motiv și, pe de altă parte, al celui de al cincilea și al celui de al șaselea motiv, precum și erorile constatate cu această ocazie (a se vedea punctele 130, 140 și 146 de mai sus), Tribunalul consideră că se cuvine să își exercite competența de fond care i-a fost conferită prin articolul 31 din Regulamentul nr. 1/2003 și să substituie prin aprecierea sa pe cea a Comisiei în ceea ce privește cuantumul amenzii care trebuie aplicată reclamantelor.

252 Trebuie arătat că înțelegerea are, în prezenta cauză, o gravitate certă, având în vedere faptul că comportamentele ilicite, la care reclamantele au luat parte întru totul, s-au caracterizat prin alocarea licitațiilor, stabilirea prețurilor, stabilirea cotelor, stabilirea condițiilor de vânzare, împărțirea pieței geografice, precum și schimbul de informații sensibile cu privire la prețuri, volume de vânzări și licitații. În plus, este vorba despre o înțelegere de dimensiune mondială.

253 Cu toate acestea, durata încălcării, ținând seama de faptul că primul motiv a fost admis, trebuie să fie redusă la 5 ani și jumătate, în loc de 19 ani, în ceea ce privește Parker ITR, care astfel nu poate fi considerată răspunzătoare pentru încălcările comise între 1986 și luna decembrie 2001 de ITR și Saiag, precum și de predecesorii acestora.

254 În consecință, reclamantele nu trebuie să poarte răspunderea nici pentru rolul de conducător pe care ITR l-a avut între 1999 și 2001.

255 Având în vedere considerațiile precedente, ținând seama în mod special de efectul cumulativ al nelegalităților constatate anterior, Tribunalul consideră că se va face o justă apreciere a tuturor împrejurărilor cauzei stabilindu-se cuantumul final al amenzii aplicate Parker ITR la 6 400 000 de euro. Astfel, o amendă de această valoare permite să se sancționeze în mod eficace comportamentul ilegal al reclamantei, în mod proporțional cu gravitatea încălcării și suficient de disuasiv.

256 Pe de altă parte, trebuie să se aibă în vedere faptul că Parker-Hannifin a dobândit ansamblul acțiunilor ITR Rubber la 31 ianuarie 2002 și că valoarea amenzii la plata căreia trebuie să fie obligată societatea-mamă în solidar trebuie stabilită pentru perioada cuprinsă între această dată și 2 mai 2007.

257 Având în vedere toate considerațiile precedente, trebuie, în primul rând, să se anuleze articolul 1 litera (i) din decizia atacată, întrucât privește încălcarea reproșată Parker ITR pentru perioada anterioară lunii ianuarie 2002, în al doilea rând, să se stabilească valoarea amenzii aplicate acesteia la 6 400 000 de euro, sumă la a cărei plată Parker-Hannifin trebuie obligată în solidar în limita a 6 300 000 de euro, din moment ce răspunderea solidară a Parker-Hannifin nu poate fi reținută pentru perioada dintre 1 și 31 ianuarie 2002, și, în sfârșit, în al treilea rând, să se respingă acțiunea în rest.

Cu privire la cheltuielile de judecată

258 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. În temeiul alineatului (3) primul paragraf al aceleiași dispoziții, în cazul în care părțile cad în pretenții cu privire la unul sau mai multe capete de cerere, Tribunalul poate să repartizeze cheltuielile de judecată.

259 În prezenta cauză, trebuie amintit că reclamantele solicită o reducere substanțială a amenzii, care le este acordată. Prin urmare, Comisia suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de reclamante.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera întâi)

declară și hotărăște:

1) **Anulează articolul 1 litera (i) din Decizia C(2009) 428 final a Comisiei din 28 ianuarie 2009 privind o procedură de aplicare a articolului 81 [CE] și a articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/39406 – Conducte marine), în măsura în care Comisia Europeană a constatat că Parker ITR Srl luase parte la încălcare în perioada anterioară datei de 1 ianuarie 2002.**

2) Anulează articolul 2 litera (e) din Decizia C(2009) 428 final.

3) Stabilește cuantumul amenzii aplicate Parker ITR la 6 400 000 de euro, sumă la a cărei plată Parker-Hannifin este obligată în solidar în limita a 6 300 000 de euro.

4) Respinge în rest acțiunea.

5) Comisia suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și cheltuielile de judecată efectuate de Parker ITR și de Parker-Hannifin.

Azizi Prek Frimodt Nielsen

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 17 mai 2013.

Semnături

Cuprins

Situația de fapt 1

Sectorul conductelor marine de petrol și gaz 2

Prezentarea reclamantelor 3

Procedura administrativă 4

Decizia atacată 5

Procedura și concluziile părților 6

În drept 7

Cu privire la concluziile în anulare 7

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe stabilirea eronată a răspunderii încălcării în sarcina Parker ITR pentru perioada anterioară datei de 1 ianuarie 2002 8

Decizia atacată 8

Argumentele părților 8

Aprecierea Tribunalului 11

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe faptul că aplicarea unei amenzi Parker ITR pentru perioada anterioară datei de 11 iunie 1999 ar fi eronată 16

Decizia atacată 16

Argumentele părților 17

Aprecierea Tribunalului 17

Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe faptul că amenda a fost majorată în mod greșit pentru motivul că Parker ITR ar fi avut un rol de conducător 17

Decizia atacată 17

Argumentele părților 17

Aprecierea Tribunalului 17

Cu privire la al șaselea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului răspunderii individuale și a obligației de motivare, în ceea ce privește majorarea amenzii aplicate Parker-Hannifin în considerarea rolului de conducător reținut împotriva Parker ITR 18

Argumentele părților 18

Aprecierea Tribunalului 18

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe stabilirea eronată în sarcina reclamantelor a răspunderii pentru încălcarea legată de comportamentul ilicit al domnului P., directorul Unității „Oil & Gas” 18

Decizia atacată 18

Argumentele părților 18

Aprecierea Tribunalului 19

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe faptul că s-a considerat în mod greșit că Parker-Hannifin este răspunzătoare în solidar pentru încălcare împreună cu Parker ITR 20

Decizia atacată 20

Argumentele părților 21

Aprecierea Tribunalului 21

Cu privire la al șaptelea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului protecției încrederii legitime, în considerarea aplicării unei metode eronate pentru a calcula valoarea vânzărilor în vederea stabilirii amenzii 24

Decizia atacată 24

Argumentele părților 24

Aprecierea Tribunalului 25

Cu privire la al optulea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, a principiului răspunderii personale și a obligației de motivare, la calcularea pragului de 10 % din cifra de afaceri 27

Argumentele părților 27

Aprecierea Tribunalului 27

Cu privire la al nouălea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului protecției încrederii legitime și a obligației de motivare, în considerarea refuzului Comisiei de a aplica o reducere a amenzii în temeiul cooperării 28

Decizia atacată 28

Argumentele părților 28

Aprecierea Tribunalului 29

Cu privire la concluziile în reformare, la exercitarea de către Tribunal a competenței sale de fond și la stabilirea cuantumului final al amenzii 30

Cu privire la cheltuielile de judecată 31